Savišvieta

LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ASOCIACIJOS LEIDINYS

2026/1

LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ASOCIACIJA

TURINYS

ĮŽANGA 4
1. SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI SAVAITĖ 5
1.1 Tarptautinė suaugusiųjų mokymosi savaičių patirtis 6
1.2 „Čia MANO namai“ – 2026 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės tema 17
2. LSŠA NARIŲ PATIRTIS ir NAUJIENOS 20
2.1 ĮGYVENDINTI PROJEKTAI 21
2.1.1 Kalbėk šiaurietiškai: atrask Šiaurės šalių kalbas“ 21
2.1.2 Mokymasis, kuris jungia pasaulius 24
2.1.3 NVO „EDU Kodas ICLAD“ komanda gilina pilietines kompetencijas 26
2.1.4 Skaitmeninė švietimo platforma „DEPS–SKILLS“ 29
2.2 VYKSTANTYS PROJEKTAI 32
2.2.1 Mokymas ir mokymasis padedant dirbtiniam intelektui 32
2.2.2 Mes žaidžiame: ES edukacinė žaidybinimo platforma 34
2.2.3 Pedagogų minkštųjų gebėjimų lavinimosi modelis 36
2.2.4 PHAROS / Psichikos sveikatos parama migrantams ir pabėgėliams: psichikos sveikatos patarėjas 40
2.3 NAUJIENOS 43
2.3.1 „Švietimo džiazas“ – Kauno rajono švietimo centro tinklalaidė apie mokymąsi ir žmones 43
2.3.2 Senjorų pasaulis – erdvė vyresnio amžiaus žmonių bendrystei 45
3. Į ANDRAGOGŲ METODIKOS LAGAMINĄ 50
3.1 Mokomieji vaizdo siužetai (LSŠA TV laidos) 51
3.2 Įrankiai kritinio mąstymo gebėjimams ugdyti 51
3.3 Platforma minkštiesiems įgūdžiams ir darbo rinkos kultūrai tobulinti 52
3.4 Platforma Y kartos mokiniams ir jų mokytojams 53
3.5 Platformos šiaurės šalių kalbų mokymuisi 53
3.6 Įrankiai skaitmeninio finansinio raštingumo gebėjimams tobulinti 53
4. SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO AKTUALIJOS LIETUVOJE ir EUROPOJE 54
4.1 LIETUVOJE 55
4.1.1 Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinavimas savivaldybėse: tarp vietos poreikių ir nacionalinių prioritetų 55
4.1.2 Suaugusiųjų mokymosi istorijos iš Raguvos 62
4.1.3 Projektas „Atrask ir įgalink!“ 70
4.2 EUROPOJE 73
4.2.1 Įžvalgos po EAEA konferencijos Varšuvoje: kokią ateitį kuriame suaugusiųjų švietimui Europoje? 73
4.2.2 Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos naujienos 75
4.2.2.1 „Atsparumas ir bendruomenės kūrimas“ – EAEA 2026 metų tema 75
4.2.2.2 Aktualūs politiniai EAEA dokumentai 77
4.3 „Epale“ bendruomenės naujienos 79
4.3.1 „Įgūdžiai kokybiškam darbui ir gyvenimui“ – teminė 2026 metų kryptis 79
4.3.2 Epale bendruomenė kviečia 81

Leidinio sudarytoja VILIJA LUKOŠŪNIENĖ.

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija neatsako už straipsniuose išsakytas mintis – autentišką autorių nuomonę.

Dauguma leidinyje pristatomų projektų yra finansuojami Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Nacionalinės agentūros požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei Nacionalinė agentūra negali būti laikoma už juos atsakinga.

Leidinyje naudojamos nuotraukos iš straipsnius pateikusių organizacijų ir įstaigų bei asmeninių straipsnių autorių archyvų. Nuotraukos leidinyje publikuojamos turint jas pateikusių asmenų sutikimą.

Iliustracijų autoriai:

Inter Se (viršelis)

Živilė Šimėnienė (skyrių atsklandų piešiniai)

ĮŽANGA

Pirmasis 2026 metų *Savišvietos* numeris yra kupinas įvairios informacijos ir patirčių. Leidinyje apžvelgiamos suaugusiųjų mokymosi patirtys Lietuvoje, Europoje ir pasaulyje, apžvelgiamos Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos (LSŠA) ir jos narių projektinės veiklos.

Pirmoji leidinio dalis skiriama suaugusiųjų mokymosi savaičių Europoje ir pasaulyje apžvalgai ir 2026 m. mokymosi savaitės Lietuvoje pristatymui.

Antrąją leidinio dalį sudaro:

- informacija apie 2025 metais baigtų projektų rezultatus
- šiuo metu vykstančius projektus
- LSŠA narių inovacijos puoselėjant suaugusiųjų mokymąsi.

Ieškančius naujų mokymosi skatinimo būdų skaitytojus turėtų sudominti „Švietimo džiazo“, besidominančius savanoryste ir vyresnio amžiaus žmonių užimtumu – „Senjorų pasaulio“ patirtis.

Trečiojoje leidinio dalyje LSŠA nariai dosniai dalijasi naujomis mokymo/si galimybėmis ir praktiniais mokymo/si būdais.

Ketvirtojoje leidinio dalyje LSŠA valdybos narė, Šiaulių švietimo kompetencijų centro direktorė aptaria neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinavimo savivaldybėse poreikių ir nacionalinių suaugusiųjų švietimo prioritetų santykį, dalijasi 2026 metų Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) metinės konferencijos įžvalgomis. Čia taip pat pateikiama informacija apie naujausias Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) ir „Epale“ bendruomenės veiklas ir pristatoma LSŠA partnerio – Gabrielės Petkevičaitės – Bitės suaugusiųjų mokymo centro projektinė patirtis.

Malonaus skaitymo!

1. SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI SAVAITĖ

1.1 Tarptautinė suaugusiųjų mokymosi savaičių patirtis

...

VILIJA LUKOŠŪNIENĖ,
LSŠA MOBILUMO PROJEKTŲ KOORDINATORĖ

Įžanga.

2003 – 2006 metais, vadovaujant UNESCO Mokymosi visą gyvenimą institutui, buvo sukurtas Tarptautinis suaugusiųjų mokymosi savaičių tinklas Europoje. Tuo metu jam priklausė 15 šalių. Tinklo veiklą ir rezultatus galima prisiminti atsivertus leidinį „Kviečiame mušdami būgnus“. Praėjusių metų pabaigoje pasmalsavau, kokia dabar situacija tuometinėse tinklo šalyse? Kas dar be Lietuvos 2025 metais kvietė suaugusiųjų švietėjus ir besimokančiuosius burtis į mokymosi bendruomenes?

Pasitelkus internetinius įrankius peržiūrėjau visų tuometinių tinklo narių svetaines. Skaudu pripažinti, kad tik nedaugelis 2003 –2006 metų tarptautinio tinklo šalių išlaikė suaugusiųjų mokymosi/mokymosi visą gyvenimą savaitės bei suaugusių besimokančiųjų festivalio tradiciją.

Apibendrindama apžvalgą galiu teigti, kad 2025 metais suaugusiųjų mokymosi/besimokančiųjų/mokymosi visą gyvenimą savaitė vyko tik penkiose Europos Sąjungos šalyse, įskaitant Lietuvą. Turime kuo didžiuotis!

Kai kuriose šalyse (Airija, Estija) iniciatyva vadinama suaugusių besimokančiųjų savaite/festivaliu ir jos metu visas dėmesys skiriamas būtent suaugusiųjų žmonių įtraukai į mokymąsi.

Slovėnijoje ir Slovakijoje iniciatyva vadinama Mokymosi visą gyvenimą savaite, nors vyksta kitomis datomis nei Mokymosi visą gyvenimą savaitė, kurią inicijuoja MVG platforma https://www.lllplatform.eu/eventspage

Nežiūrint iniciatyvos pavadinimo pagrindiniai jos tikslai yra: suaugusiųjų mokymosi reikšmės didinimas, suaugusiųjų žmonių įtraukimas į mokymąsi, suaugusiųjų švietėjų ir jų įstaigų veiklos parodymas, atskirų asmenų, iniciatyvų ir projektų indėlio skatinant suaugusiųjų mokymąsi pagerbimas.

Svarbu pažymėti – visose penkiose šalyse Savaitę skelbia ir ją koordinuoja nevyriausybinės organizacijos – nacionalinės suaugusiųjų švietimo asociacijos. Ir visose šalyse jos bendradarbiauja su Švietimo ministerijomis, skiriasi tik bendradarbiavimo formos. Lietuvoje, pavyzdžiui, bendradarbiavimas vyksta moraliniame palaikyme. Estijoje, Airijoje ir Slovėnijoje Savaičių/festivalių koordinavimui skiriamas valstybinis ir netgi Europos struktūrinių fondų finansavimas. Tenka tik pasigėrėti ir „baltai“ pavydėti.

Kelionė per Europos Sąjungos šalis.

Airija.

Airijoje kasmetinį *Suaugusiųjų besimokančiųjų festivalį* - nacionalines suaugusiųjų mokymosi iškilmes - organizuoja Nacionalinė suaugusiųjų mokymosi organizacija AONTAS https://www.aontas.com/. Festivalis tradiciškai vyksta kovo mėnesį. Rengiantis festivaliui organizatoriai prašo suaugusiųjų mokymosi paslaugų teikėjų ir organizacijų visoje šalyje rengti renginius, skirtus informuoti apie mokymosi naudą. Būtina sąlyga – renginiai turi būti nemokami ir atviri plačiajai visuomenei, suburiantys žmones mokymosi aplinkoje. Suaugusiųjų mokymo įstaigos įvairiais būdais skatinamos įsijungti į festivalio organizavimą, pavyzdžiui, pirmieji 100 organizatorių, užregistravę renginius, gali gauti nemokamą išteklių paketą: spausdintus plakatus, rašiklius, skirtukus ir skrajutes.

2025 metais Suaugusiųjų besimokančiųjų festivalyje „Sujungti bendruomenes“ įvyko 149 renginiai 26 šalies grafystėse. 2026 m. pavasarį vykusiame festivalyje „Pasinerk į mokymąsi“ 27 grafystėse buvo suorganizuoti 172 nemokami renginiai suaugusiems.

Festivalyje AONTAS teikia Žvaigždžių (STAR) apdovanojimus. Šiais prestižiniais apdovanojimais jau pagerbiami ir apdovanojami patys inovatyviausi bei sėkmingiausi suaugusiųjų švietimo projektai visoje Airijos saloje. STAR apdovanojimai taip pat suteikia iniciatyvoms galimybę atkreipti dėmesį į jų puikų darbą ir suteikti nacionalinį pripažinimą besimokantiesiems, darbuotojams ir organizacinėms įstaigoms.

20 – ą kartą teikti apdovanojimai skirti tokiose kategorijose:

- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos sveikatos ir gerovės srityje.
- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos, kuriomis siekiama padidinti nepakankamai atstovaujamų grupių dalyvavimą aukštajame moksle ir remti jų sėkmę įstojus.
- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos socialinės įtraukties srityje.
- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos pasaulinio pilietiškumo ugdymo srityje.
- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos,skatinančios besimokančiuosius išreikšti savo nuomones ir poreikius, t.y., besimokančiųjų balsą.
- Suaugusiųjų mokymosi iniciatyvos socialinių pokyčių srityje.

Informacijos šaltinis https://www.aontas.com/adult-learning/adult-learners-festival/

Estija.

Artimiausi kaimynai, organizuojantys suaugusiųjų besimokančiųjų savaitę – estai. Savaitė Estijoje vyksta spalio mėnesį ir renginio data , kaip ir Lietuvoje, tradiciškai nesikeičia jau daug metų.

Suaugusiųjų besimokančiųjų savaitę Estijoje nuo 1998 metų organizuoja Estijos suaugusiųjų švietėjų asociacija ANDRAS https://andras.ee/association-estonian-adult-educators-andras/ bendradarbiaudama su Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija.

Estijos suaugusiųjų besimokančiųjų savaitės veiklos panašios į mūsų Savaitės veiklas:

- Atidarymo ceremonija kasmet vyksta vis kitoje apskrityje.

- Teikiami „Metų andragogo“ apdovanojimai.
- Skirtingose Estijos vietovėse vyksta patys įvairiausi renginiai, pavyzdžiui, atvirų durų dienos, šeimos dienos ir seminarai, tapybos ant šilko, vėlimo, keramikos dirbtuvės, gėlių komponavimo užsiėmimai ir pan.

Yra ir skirtumų:

- Estijoje teikiama daugiau apdovanojimų: „Metų besimokantysis“, „Švietimui palanki organizacija“ ir „Metų mokymosi skatinimo poelgis“.
- Baigiamasis renginys „Suaugusiųjų švietimo forumas“ skiriamas mokymosi visą gyvenimą politikos formuotojams.
- Suaugusiųjų besimokančiųjų savaitės iniciatyva finansuojama pagal Europos socialinio fondo programą „Suaugusiųjų švietimo plėtra ir neformaliojo mokymosi galimybių teikimas.

Kaip pažymi iniciatyvos įgyvendintojai – ANDRAS – kasmetinis renginys beveik 30 metų organizuojamas renginys turi ilgalaikį poveikį: padėjo sukurti jau ilgus metus veikiantį mokymosi visą gyvenimą tinklą visoje Estijoje.

Informacijos šaltiniai:
https://andras.ee/en/adult-learners-week/
https://andras.ee/taiskasvanud-oppija-nadal/ton-2024/

Slovėnija.

Slovėnijoje, koordinuojant Slovėnijos suaugusiųjų švietimo institutui (SIAE), kasmet vyksta *Mokymosi visą gyvenimą* (MVG) savaitė, kuri kartais, kaip buvo ir 2025 metais, trunka beveik visą mėnesį. Pagrindiniai nacionaliniai renginiai praėjusiais metais buvo *MVG savaitės* Slovėnijoje 30-mečio šventė *„Andragoginis koliokviumas“* ir Savaitės atidarymas *„Mokymosi paradas – besimokančios bendruomenės diena*“.

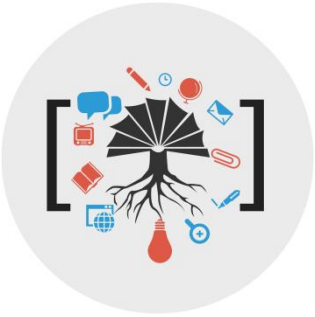
Mane ypač sudomino *Mokymosi paradas*, pasigilinau į medžiagą apie jį SIAE svetainėje https://tvu.acs.si/sl/parada-ucenja-2025/. Mokymosi paradas vyko jau ne pirmus metus. Išskirtinis renginio bruožas – dalyje šalies miestų ir didesnių bendruomenių

renginiai vyksta tuo pačiu metu. 2025 metais *Mokymosi parado* renginiai įvairiose Slovėnijos vietose vyko tą pačią – *MVG savaitės* atidarymo dieną. Juos organizavo 23 suaugusiųjų švietimo įstaigos, gavusios finansinę paramą iš Švietimo ministerijos (Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, MVI) po iš anksto pateiktų programų įvertinimo.

Mokymosi visą gyvenimą savaitę remia Slovėnijos švietimo ministerija, skirdama lėšas regioninių bei Mokymosi parado veiklų koordinavimui, o nuo 2022 m. ir Savaitės koordinavimui nacionaliniu mastu.

Informacijos šaltiniai:
https://www.acs.si/en/projects/national/lifelong-learning-week/
https://tvu.acs.si/sl/domov/

Slovakija.

2025 m. Slovakija šventė 25-ąją Mokymosi visą gyvenimą savaitę. Oficialus atidarymo renginys įvyko Bratislavoje. Jame dalyvavo ir už indėlį į suaugusiųjų švietimą buvo pagerbta buvusi Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) generalinė sekretorė Gina Ebner ir aptarta būtinybė skirti daugiau dėmesio suaugusiųjų švietimo kokybės užtikrinimui. Renginį, kaip ir visą Savaitę, organizavo Slovakijos Respublikos suaugusiųjų švietimo įstaigų asociacija (AIVD SR, https://www.tcu.sk/cena-aivd) bendradarbiaudama su Švietimo ministerija.

Mokymosi visą gyvenimą savaitė Slovakijoje yra serija renginių, kuriais siekiama pabrėžti mokymosi visą gyvenimą svarbą pilietinės visuomenės plėtrai. Pagrindinis organizatorių tikslas – motyvuoti žmones aktyviai dalyvauti švietime, nepriklausomai nuo amžiaus, specialybės ar profesijos. MVG savaitė siūlo švietimo įstaigoms galimybę pristatyti veiklą ir aktyviai diskutuoti apie švietimo būklę Slovakijoje.

Siekiant populiarinti suaugusiųjų švietimą Savaitės metu skelbiami Asociacijos apdovanojimai, kuriais pagerbiamos išskirtinės suaugusiųjų švietimo asmenybės, įstaigos ar projektai. 2025 metais apdovanojimai buvo įteikti keturiose kategorijose:

- Švietimo projektas.

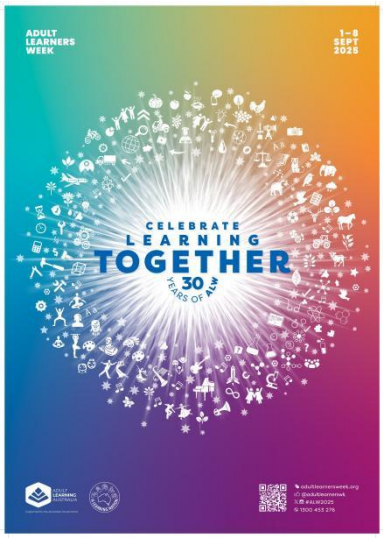
- Suaugusiųjų švietimo populiarinimas.
- Savivaldos dėmesys suaugusiųjų švietimui.
- Asmeninis indėlis į suaugusiųjų švietimą.

Informacijos šaltinis:
https://www.tcu.sk/program/opening-of-the-25th-annual-lifelong-learning-week-in-slovakia

Peržengus Europos Sąjungos ribas.

Įdomių patirčių organizuojant suaugusiųjų mokymosi savaites/festivalius radau kitose pasaulio valstybėse. Leiskimės į mokymosi kelionę aplink pasaulį.

Australija.

2025 metų rugsėjo mėnesį šioje šalyje buvo švenčiamas suaugusiųjų mokymosi savaitės 30 – metis.
„Švęskime mokymąsi kartu!“ kvietė organizatoriai.
Kaip ir kasmet, taip ir jubiliejiniais metais visoje Australijoje vyko šimtai renginių, suaugusiųjų ir bendruomenės švietimo centruose, bibliotekose, kaimynystės namuose ir bendruomenės centruose, bendruomenės kolegijose ir vietos tarybose.

Atkreipiau dėmesį į per trisdešimt suaugusiųjų mokymosi savaičių organizavimo metų Australijoje susiformavusias tradicijas. Kai kurios jų labiau žinomos, apie kai kurias verta pasidomėti giliau.

Atidarymo renginiai. Kasmet jie vyksta vis kitoje vietovėje. Pavyzdžiui, jubiliejinė savaitė buvo atidaryta Devonporte - uostamiestyje šiaurės vakarinėje Tasmanijos pakrantėje.

Mokymosi stipendijos. Kiekvienais metais trys stipendijos po 1000 JAV dolerių skiriamos išskirtiniams suaugusiems besimokantiesiems, kad jie galėtų tęsti mokymąsi. 2025 m. buvo pateikta po 21 nominaciją iš kiekvienos valstijos ir teritorijos, vadinasi, konkurencija buvo itin didelė.

Mokymosi ambasadoriai. Kiekvienais metais skelbiami pasakojimai apie besimokančiuosius suaugusius, kviečiant žmones mokytis vieniems iš kitų. Manoma, kad pasakojimai apie mokymosi sėkmę gali įkvėpti kitus pradėti arba tęsti mokymąsi.

Geriausi mokymosi renginiai. Kasmet skiriami trys apdovanojimai už sėkmingiausius, įdomiausius, kūrybiškiausius ir suaugusiųjų mokymuisi naudingiausius renginius.

Švenčiant suaugusiųjų mokymosi savaitės 30-metį Australijoje buvo įsteigtas **STAR** (Studentų mokymo ir santykių/mentoriaus) apdovanojimas. Jis skirtas pagerbti suaugusį besimokantįjį, kuris demonstruoja išskirtinį atsidavimą globojant kitus besimokančiuosius, stengiasi labiau nei kiti, teikdamas patarimus, dalydamasis žiniomis ir vadovaudamas. Apie juos rašoma specialiame suaugusiųjų mokymosi savaitės tinklalapio polapyje

Tinklalapyje https://adultlearnersweek.org/ galima rasti puikių mokymosi savaitės palaikymo idėjų ir priemonių. Viena jų – Suaugusiųjų mokymosi savaitės organizavimo vadovas . Kitas - reklaminis vaizdo siužetas.
Suaugusiųjų mokymosi savaitę remiant Australijos vyriausybei rengia organizacia *Adult Learning Australia* (ALA, https://ala.asn.au/) – didžiausia nacionalinė suaugusiųjų ir bendruomenės švietimo organizacija, veikianti jau 66 metus.

Jungtinė Karalystė ir Velsas.

Suaugusiųjų mokymosi savaitė Jungtinėje Karalystėje r Velse vyksta nuo 1992 metų. Iš esmės, Jungtinė Karalystė (*toliau JK*) buvo šio tarptautinio suaugusiųjų mokymosi savaičių judėjimo iniciatorė ir įkvėpėja.

Šiandien Suaugusiųjų besimokančiųjų savaitė yra didžiausias mokymosi festivalis Jungtinėje Karalystėje ir Velse. Bendras iniciatyvos tikslas – įkvėpti kuo daugiau žmonių patirti mokymosi aistrą, didinti mokymosi ir įgūdžių paklausą pabrėžiant visų rūšių mokymosi (mokymosi darbui, neformalaus mokymosi ir mokymosi asmeniniam tobulėjimui) naudą.

Kasmet suaugusiųjų mokymosi savaitėje dalyvauja virš 10 000 suaugusiųjų. Kampaniją koordinuoja *Mokymosi ir darbo institutas* (Learning and Work Institute, https://learningandwork.org.uk/ iki 2016 m. mums žinomas NIACE (Nacionalinis suaugusiųjų ir tęstinio mokymosi institutas) pavadinimu) bendradarbiaudamas su Velso vyrausybe ir kitais partneriais.

Niekada nenustokite mokytis – tokiu šūkiu JK ir Velso suaugusieji buvo kviečiami dalyvauti 2025 metų suaugusiųjų mokymosi savaitėje. Savaitės metu vyko šimtai nemokamų renginių (kursų, atvirų durų ir pan. įvairiomis temomis – nuo skaitmeninių iki gyvenimo įgūdžių ugdymo, į kuriuos kvietė galybė suaugusiųjų mokymąsi teikiančių organizacijų ir įstaigų.

Tačiau labiausiai suaugusiųjų mokymąsi, organizatorių manymu, skatina sėkmės istorijos. Joms skiriamas ypatingas dėmesys, teikiant „Inspire!“ apdovanojimus, o vėliau istorijas viešinant Suaugusiųjų mokymosi savaitės nugalėtojų istorijos.
„Inspire!“ apdovanojimai – tai kasmetinė šventė, pagerbianti gyvenimus keičiančio švietimo galią. Kaip teigia organizatoriai, mokymosi apdovanojimus gavusieji įveikė iššūkius, pasinaudojo galimybėmis ir pasiekė reikšmingų laimėjimų suaugusiųjų mokymosi srityje. 2025 metais buvo paskelbti vienuolika nugalėtojų tokiose kategorijose: *Jaunas suaugęs besimokantysis, Besimokančiųjų balsas, Naujojo Velso kalbėtojas, Gyvenimo pokyčių laureatas, Bendros ateities kūrimo laureatas, Mokymosi geresnei sveikatai atstovas, Esminių gyvenimo įgūdžių laureatas, Įgūdžių darbui laureatas, Poveikio bendruomenei įgalintojas, Aktyvaus amžėjimo lauretas.*

Suaugusiųjų mokymosi savaitei skirtoje internetinėje svetainėje https://adultlearnersweek.wales/ yra daug detalių apie kampanijos organizavimą, pavyzdžiui, seriją tinklalaidžių, kuriose pateikiamos įkvepiančios istorijos apie žmones, kurie suaugusiųjų gyvenime įgyja kvalifikaciją ir mokosi naujų įgūdžių.

Singapūras.
Jeigu suaugusiųjų mokymosi savaitė JK ir Velse vyksta jau 33 metus, tai Singapūre 2025 metais toks renginys įvyko pirmą kartą. Jį organizavo *Education Service Union* (ESU). Tai buvo pusės dienos renginys ESU nariams ir kitiems žmonėms, norintiems mokytis,

bendrauti ir smagiai praleisti laiką mokantis. ESU mokymosi festivalis spinduliavo kūrybiškumo, smalsumo ir nuolatinio mokymosi dvasią. Festivalis subūrė pedagogus, lyderius ir besimokančius visą gyvenimą kartu tyrinėti naujas idėjas, dalytis geriausia praktika ir atrasti mokymosi galimybių augimui.

Festivalio garbės svečiu buvo vyresnysis švietimo ministras ir ESU patarėjų tarybos pirmininkas, kuris pasidalijo įkvepiančiomis įžvalgomis apie prisitaikančios ir į ateitį orientuotos darbo jėgos kūrimą.

Informacijos šaltinis:
https://www.facebook.com/photo?fbid=1428473372614714&set=pcb.1428473442614707&locale=lt_LT

Gernsis.

Dvigubu atradimu man tapo žinia, kad suaugusiųjų mokymosi festivalis vyksta Gernsyje. Sunku net apbūdinti, kas nustebino labiau: ar kad ten vyksta suaugusiųjų mokymosi festivalis, ar kad iki šiol nežinojau (kokia gėda!) tokios geografinės vietos. Vietą trumpai apibūdinu straipsnio pabaigoje, o čia – tęsiu apie suaugusiųjų mokymosi festivalį, kuris 2025 metais Gernsyje vyko antrą kartą. Jį organizavo *Gernsio institutas* , švietimo įstaiga suteikianti salų gyventojams prieigą prie daugybės mokymosi galimybių nuo pameistrystės iki magistro laipsnio, nuo akredituotų verslo iki vakarinių kursų.

Savaitės trukmės festivalis buvo skirtas skatinti suaugusiųjų mokymąsi, pagerbti visas suaugusiųjų švietimo sritis, pabrėžti mokymosi visą gyvenimą naudą, pripažinti besimokančių suaugusiųjų pasiekimus ir parodyti teigiamą mokymosi poveikį visiems gyvenimo aspektams.

Mokymosi festivalio metu organizuota įvairi veikla: mokymosi demonstracijos, nemokamos pavyzdinės pamokos ir bandomosios sesijos, parodos ir pan. Mokymosi veikla vyko įvairiose salos vietose, įskaitant labdaros organizaciją „Health Connections“,

didžiausią Gernsio salos parapiją „Castel Douzaine Room“, Šv. Martyno ir Stykso bendruomenės centrus, taip pat kolegiją.

Informacijos šaltinis: https://www.tgi.ac.gg/news-and-events/news/festival-of-adult-learning-2025

Naujoji Zelandija.

Gilias suaugusiųjų švietimo tradicijas turinti Naujoji Zelandija suaugusiųjų mokymosi savaites organizuoja jau daugiau nei dvidešimt penkerius metus. Mokymosi savaitė yra galimybė parodyti bendruomenėms siūlomas mokymosi galimybes, pripažinti mokytis grįžusių besimokančiųjų pasiekimus ir smagiai praleisti laiką, teigia organizatorius *Naujosios Zelandijos Suaugusių ir bendruomenės mokymo centras* (ACE Aotearoa).

2025 metais, kaip, tikėtina, ir ankstesniais, suaugusiųjų mokymosi savaitė Naujojoje Zelandijoje turėjo du pavadinimus: anglų ir maorių kalbomis *Adult Learners' Week/He Tangata Mātauranga.*

Suaugusiųjų mokymosi savaitėje buvo keliami šie tikslai:

- Švęsti besimokančiųjų sėkmę.
- Didinti bendruomeninio švietimo ir jo naudos žinomumą.
- Skatinti mokymąsi ir padaryti jį prieinamą visiems.

Šalia suaugusiųjų mokymosi savaitės temos skelbiama ir „Didžioji 2025 metų savaitės idėja“ - „Let's Kōrero!“, maorių kalba tai reiškia „Kalbėkimės!“

Ką ši idėja reiškia?

„Let's Kōrero!“ idėja, gimusi 2024 metais, yra kvietimas kalbėtis apie mokymąsi, dalintis mokymosi priežastimis ir motyvacija, aptarti mokymosi pasiekimus ir naudą, kitaip tariant pasakoti įkvepiančias sėkmės istorijas arba ryškinti probleminius dalykus. Suaugusių mokinių pasakojimai įrašomi ir vėliau skelbiami viešai „Facebook“ ir kitose platformose. Idėja susilaukė didelės sėkmės ir buvo nuspręsta ją tęsti ir 2025 metais.

Atvertę ACE Aotearoa puslapį jau rasite kvietimą organizuoti 2026 metų suaugusiųjų mokymosi savaitę ir joje dalyvauti. Ji vyks rugsėjo mėnesį, jos tema „Atraskite savo balsą“ (Finding Our Voice). Maorių kalba skamba šitaip: „Ko tōku reo, ko tōku ohooho! Mano balsas yra mano pažadinimo galia.“

Informacijos šaltinis
https://www.aceaotearoa.org.nz/events-adult-learners-week-he-tangata-m%C4%81tauranga

Baigiant...

Domėjimasis suaugusiųjų švietimo savaitėmis padovanojo naujų žinių:

- Gernsis (*angl.* Guernsey) yra salų grupė Lamanšo sąsiauryje prie Prancūzijos krantų. Gernsis priklauso Britanijos Karūnai, bet neįeina nei į Jungtinės Karalystės, nei į Europos Sąjungos sudėtį. Gernsio plotas 62 km^2, sostinė - Sent Piter Portas.
- *„He Tangata Mātauranga“ yra maorių frazė, reiškianti „žmonės su žiniomis“ arba „žmonės, turintys išsilavinimą“.*
- *Aotearoa – Naujosios Zelandijos pavadinimas maorių kalba, reiškiantis „ilgų baltų debesų šalis“.*
- „Kelionė“ per suaugusiųjų mokymosi savaites praturtino patirtimi, kad Lietuvoje kasmet vykstantis mokymosi judėjimas puikiai papildo tokių renginių žemėlapį Europoje ir už jos ribų. Kilo klausimas, ar pakankamai didžiuojamės judėjimu, ar pakankami plačiai kalbame su partneriais kitose šalyse, ar deramai skleidžiame informaciją ir pasiekimus?
- Svarbu pasirodė, kad ne mes vieni ieškome sprendimų ir būdų, kaip dar labiau įtraukti suaugusiuosius į mokymąsi, pažadinti juose mokymosi aistrą, įkvėpti žmones tapti ir būti mokymosi „fanais“.

Ar ir **kaip** galėtų pasitarnauti aprašytų šalių patirtis rengiantis 2026 metų suaugusiųjų mokymosi savaitei Lietuvoje?

1.2 „Čia MANO namai“ – 2026 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės tema

2026 m. lapkričio 16–20 d. Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija skelbia 27-ąją suaugusiųjų mokymosi savaitę **„Čia MANO namai“.**

Ko siekiame?

- Skatinti suaugusiųjų bendruomenę ir andragogus apmąstyti, pajusti ir patirti, kas jiems yra „MANO namai“.
- Gilinti suaugusiųjų mokinių ir andragogų sąmoningumą prisiimant asmeninę atsakomybę už savo ir už kolektyvinius įsipareigojimus.
- Stiprinti asmeninių vertybių („mano namai“) ir bendrų vertybių („mūsų namai“) ryšio suvokimą.
- Mokytis atpažinti asmeninių ir bendrųjų vertybių sąsajas, įprasminti jas savo elgesiu ir kasdieniais sprendimais bei prisiimti jų puoselėjimo iššūkius.

Kur kviečiame?

Į kelionę ieškoti MANO namų!

- Pažinkime fizinę SAVO namų erdvę: jaukumą, mėgstamus daiktus, kvapus, garsus, prisiminimus...
- Prisilieskime prie savo fizinio kūno kaip pirmųjų ir vienintelių namų, kuriuose gyvename visą gyvenimą, ir vidinių sielos namų – emocijų, minčių, vertybių, įsitikinimų, baimių, troškimų, asmeninių istorijų... Mokykimės jais pasirūpinti.

- Pasitikrinkime, kiek vietos MANO namuose yra partneriams, šeimai, draugams, kaimynams, kolegoms, skirtingoms kartoms... Mokykimės santykių su kitais.
- Praplėskime asmeninį MANO namų supratimą: gal tai apima kaimynystę, miestelį ar miestą, darbovietę, mokyklą, biblioteką, kultūros centrą, savanorystę... Ar tik esame šioje vietoje, ar ją ir kuriame, saugome, globojame, turtiname?
- Atsiverkime mūsų visų namams – Lietuvai. Kuo šie namai mums svarbūs? Kalba? Istorija? Kultūra? Tapatybe? Pilietybe? Garbe puoselėti ir ginti? Ar Lietuva išlieka MANO namais, kai šalis keičiasi, kai keičiamės ir mes?
- Apsidairykime, ar MANO namuose yra vietos plačiajam pasauliui: svetimoms kalboms, skirtingoms kultūroms, žemei kaip bendriems žmonijos namams?
- Sutarkime, kaip saugoti MANO ir MŪSŲ namus, kad jie būtų tinkami gyventi ir tiems, kurie ateis po mūsų. Ką galime padaryti spręsdami ekologijos, klimato kaitos, migracijos, technologijų kaitos, dirbtinio intelekto proveržio, kultūrų įvairovės, karų ir globalaus tarpusavio priklausomumo iššūkius?

Kur žengsime pirmuosius kelionės į MANO namus žingsnius?

2026 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės sutiktuvių sostinė – Saulės miestas Šiauliai, UNESCO Pasaulinio besimokančių miestų tinklo narys.

2025 m. lapkričio 13 dieną, bendradarbiaudami su Šiaulių švietimo kompetencijų centru ir „Epale“ platformą koordinuojančia agentūra Švietimo mainų paramos fondu, atversime duris Savaitei, klausysimės įtraukių pranešimų, mokysimės, apdovanosime Metų andragogą ir mokymosi projektų konkurso nugalėtojus.

Vėliau renginiai vyks įvairiuose Lietuvos kampeliuose, atskleisdami skirtingą „mano namų“ sąvokos supratimą, patvirtindami, kad ir savo namams, ir mūsų bendriems namams vienodai reikia dėmesio, meilės ir pagarbos, brandindami mintį, kad, anot filosofinio aforizmo, „galbūt namai nėra vieta, o tiesiog neatšaukiama būsena“**.**

Keliaukime kartu, būdami:

- Partneriais – organizuokime renginius: mokymus, akcijas, atvirų durų dienas, atviras pamokas, kūrybines dirbtuves, meninės raiškos projektus, konkrečių veiksmų popietes ir vakarus, bendruomenių susitikimus ir talkas, pažintinius

vizitus, parodas, diskusijas, socialines ir ekologines akcijas ir kitus renginius... Kvieskime į juos bendruomenę – rytais, dienomis ir vakarais.

- Dalyviais – ateikime į renginius gyvenamojoje vietoje, dalinkimės mokymosi patirtimi. Burkimės į neformalias grupeles, pasakokime mokymosi istorijas, atkreipkime bendruomenės narių dėmesį į mokymosi galią ir patrauklumą.
- Ambasadoriais – skleiskime žinią apie suaugusiųjų mokymosi savaitę, dalinkimės kvietimu ir įkvepiančiomis mokymosi istorijomis.

Žadame:

- Koordinuoti suaugusiųjų mokymosi savaitės organizavimą Lietuvoje (rinkti ir skleisti informaciją apie renginius, sudaryti nacionalinę renginių programą).
- Rūpintis Mokymosi savaitės viešinimu.
- Organizuoti Metų andragogo rinkimus ir jo pagerbimą.
- Organizuoti projektų ir iniciatyvų konkursą bei laimėtojų pagerbimą.
- Bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Europos elektroninės suaugusiųjų švietimo platformos „Epale“ nacionaline agentūra Švietimo mainų paramos fondu, kitomis suaugusiųjų švietimu besirūpinančiomis įstaigomis.

Informacija apie suaugusiųjų mokymosi savaitę skelbiama:
www.lssa.smm.lt/suaugusiujumokymosisavaite
https://www.facebook.com/LietuvosSuaugusiujuSvietimoAsociacija

Į suaugusiųjų mokymosi savaitę atsinešk

2. LSŠA NARIŲ PATIRTIS ir NAUJIENOS

2.1 ĮGYVENDINTI PROJEKTAI

2.1.1 Kalbėk šiaurietiškai: atrask Šiaurės šalių kalbas“

...

DAIVA MALINAUSKIENĖ,
SOROS INTERNATIONAL HOUSE DIREKTORĖ

NordPlus Nordic Languages projektas „Speak Nordic: Unlocking Languages of the North/ Projekto Nr. NPLA-2025/10034/ – tęstinis projektas, kurį įgyvendinti paskatino savarankiško mokymosi platformų, sukurtų ankstesniuose projektuose, vartotojai, pageidaujantys mokytis Šiaurės kalbų ne tik A1, bet ir aukštesniu lygiu. Projektas suteiks Baltijos šalių jaunimui galimybes pagilinti savo kalbinius įgūdžius bei skatins Šiaurės ir Baltijos šalių bendradarbiavimą švietimo, verslo ir kultūrinių mainų srityse.

Pagrindiniai projekto tikslai:

- propaguoti norvegų ir švedų kalbas.
- Skatinti savarankišką ir kryptingą kalbų mokymąsi.
- Stiprinti kultūrinius ryšius tarp Šiaurės ir Baltijos šalių jaunimo, įtraukiant kultūrines veiklas ir tarpkultūrinį dialogą į kalbų mokymosi procesą.

- Skatinti bendradarbiavimą, draugystę ir abipusį supratimą per bendrą kalbinę ir kultūrinę patirtį.

Veiklos ir rezultatai:

- sukurti A2, B1, B2 lygio norvegų ir švedų kalbų modulius savarankiškam mokymuisi jau anksčiau sukurtose platformose.
- Su Lietuvos jaunimu išbandyti/pilotuoti parengtą platformą ir surinkti atsiliepimus apie sukurtų modulių turinį,
- Organizuoti norvegų ir švedų kalbų dienas Lietuvoje, skirtas skatinti tarpkultūrinį bendravimą ir motyvaciją mokytis Šiaurės šalių kalbų (partneriai ir jaunimas iš Švedijos ir Norvegijos veiklose dalyvaus nuotoliniu būdu).
- Aktyviausiems projekto dalyviams Švedijoje organizuoti tarptautinį seminarą „Balsai ir tiltai: Šiaurės ir Baltijos šalių jaunimo kalbų forumas“.
- Remiantis pilotavimo refleksijomis parengti galutinį platformos variantą ir pakviesti Šiaurės ir Baltijos šalių regiono žmones naudotis ja kaip savarankiško mokymosi įrankiu.
- Organizuoti tarptautinę nuotolinę konferenciją „Kalbos atveria duris ir širdis“.

Projekto kūrimo priešistorė

Kaip jau minėta, projekto iniciatyva remiasi ankstesnių projektų sėkmingu įgyvendinimu ir jų rezultatais – skaitmeninėmis savarankiško mokymosi platformomis:

- Norvegų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Islandų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Švedų kalbos ir kultūros mokymosi platforma

- Danų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Suomių kalbos ir kultūros mokymosi platforma

Džiaugiamės ir didžiuojamės tuo , kad šias platformas, kaip kokybišką ir profesionaliai parengtą mokymosi priemonę bei patrauklią mokymosi aplinką, Emokykla rekomenduoja Lietuvos švietimo bendruomenei, Ieškokite: https://emokykla.lt/skaitmenines-mokymo-priemones/aplinkos-ir-irankai-test .

Projektą „Klabėk šiaurietiškai“ nuo 2025-ųjų rugsėjo 1-osios įgyvendina Soros International House (koordinatorius) su partneriais iš Švedijos ir Norvegijos – More Mosaic ir Aftenskolen in Krisiansand.

Lietuvoje projektą įgyvendinti padeda ilgalaikiai SIH draugai ir partneriai – Vilniaus Karoliniškių ir Klaipėdos rajono Veiviržėnų J. Šaulio gimnazijų mokiniai ir mokytojai.

Pirmasis projekto partnerių susitikimas Norvegijoje: „Labai gerai, labai gerai, valio!“ Projekto archyvo nuotrauka.

2.1.2 Mokymasis, kuris jungia pasaulius ...

LAIMUTĖ RUZGIENĖ,
KAUNO RAJONO ŠVIETIMO CENTRO DIREKTORĖ

Kai mokosi suaugusieji, keičiasi ne tik jų pačių kasdienybė – keičiasi ir visas bendruomenės pulsas. Neformalusis suaugusiųjų švietimas – tai ne sausa teorija ar kursai, o galimybė žmogui iš naujo patikėti savimi, atgaivinti smalsumą ir vėl pajausti, kad mokymasis gali teikti džiaugsmą. Neformalusis mokymasis padeda ne tik tobulėti darbe, bet ir prasmingiau gyventi. Kai žmogus mokosi, jis tampa gyvesnis, labiau pasitikintis savimi, o kartais net atranda pamirštas svajones.

Kauno rajono švietimo centras jau ne vienerius metus kuria erdvę, kurioje mokymasis prieinamas kiekvienam – nesvarbu, kiek žmogui metų, ką jis veikia ar kur gyvena. Čia svarbiausia – noras augti.

Skaitmeninis raštingumas – kelias įtraukios visuomenės link.
Šiandien neįmanoma jaustis saugiai, nesuprantant skaitmeninio pasaulio taisyklių. Sekant šiuolaikinėmis aktualijomis suaugusiųjų švietimo srityje, Kauno rajono švietimo centras 2025 m. baigė įgyvendinti Erasmus+ strateginių partnerysčių projektą suaugusiųjų švietimo srityje „Skaitmeninis finansinis raštingumas siekiant socialinės ir ekonominės įtraukties ir lygybės (DigFinLit)“. Šis projektas skirtas

suaugusiųjų asmenų skaitmeninio finansinio raštingumo didinimui ir socialinės-ekonominės atskirties mažinimui.

2025 m. rudenį Raudondvario dvare įvyko baigiamoji konferencija, kurioje dalyvavo projekto partneriai iš Lietuvos, Austrijos, Ispanijos ir Kipro, Kauno apskrities suaugusiųjų švietėjai, savivaldybės įstaigų darbuotojai ir nevyriausybinių organizacijų atstovai. Konferencijoje buvo diskutuota, ar skaitmeniniai įrankiai padeda, ar kelia rizikų mūsų finansams. Savo įžvalgomis šia tema dalijosi Vytauto Didžiojo universiteto Ekonomikos ir vadybos fakulteto dėstytoja dr. Asta Gaigalienė. Projekto koordinatorė Edita Žaromskienė pristatė projekto tikslus, uždavinius ir pasiekimus. Projekto partneriai supažindino dalyvius su sukurtais rezultatais: sąmoningumo stiprinimo dirbtuvėmis *„Ar esi pasirengęs priimti tinkamus finansinius sprendimus skaitmeninėje erdvėje?“*, kurias sudaro trys atvirieji švietimo ištekliai: interaktyvūs skaitiniai, gyvenimiškos istorijos ir atvejų analizės, penki nano atvirieji internetiniai kursai (NOOC) apie asmeninių finansų valdymą skaitmeninėje erdvėje.

Baigiamosios konferencijos dalyviai. Kauno rajono švietimo centro nuotrauka.

Projekto metu sukurta mokymosi medžiaga yra patalpinta el. mokymosi platformoje MOODLE. Trumpuosius mokymosi kursus papildo E. vadovas suaugusiems besimokantiesiems „Skaitmeninio finansinio raštingumo įgūdžių tobulinimas: kaip protingai elgtis su savo pinigais?“, kaip dalyvauti virtualiose dialoginėse grupėse ir metodinis rinkinys suaugusiųjų švietėjams. Projekto metu sukurti rezultatai yra laisvai prieinami interneto svetainėje www.digfinlit.eu anglų kalba ir projekto partnerių nacionalinėmis (lietuvių, vokiečių, ispanų ir graikų) kalbomis.

2.1.3 NVO „EDU Kodas ICLAD“ komanda gilina pilietines kompetencijas

…

VŠĮ „EDU Kodas ICLAD“ komanda

Pasaulinis kūrybinis projektas „Knyga Lietuvai“.

2025 m. artėjant Lietuvai reikšmingoms šventėms Vasario 16-ajai – Lietuvos valstybės atkūrimo dienai ir Kovo 11-ajai – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai nevyriausybinė organizacija „EDU Kodas ICLAD“ išsikėlė ambicingą tikslą – organizuoti pasaulinį kūrybinį projektą „Knyga Lietuvai“. Viso pasaulio lietuvius kvietėme įveikti įvairius kūrybinius iššūkius pažadėdami, kad įspūdingiausi darbai bus publikuojami virtualiame leidinyje „Knyga Lietuvai“.

Kokia mūsų tikslinė grupė? Trys kartos: seneliai, tėvai ir vaikai.

Ar projekto komandai pavyko suburti pasaulio lietuvių bendruomenę?

Kūrybinius iššūkius įveikė net 217 dalyvių! Žinoma, aktyviausi buvo Lietuvos gyventojai, pateikę 210 kūrybinių darbų. Mūsų projekte dalyvavo Ispanijos, JAV,

Kanados, Vokietijos ir Turkijos atstovai. Taigi kartu su partneriais įveikėme iššūkį – mūsų projektas tapo pasauliniu!

Kas buvo projekto sklaidos partneriai?

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, Švietimo mainų paramos fondas ir jo administruojamo „Erasmus+“ projekto „Epale“ Suaugusiųjų švietimo profesionalų bendruomenė komanda, Panevėžio socialinių pokyčių centras ir VO „Senjorų pasaulis“. Dalijamės su jumis Knyga Lietuvai ir pačiomis gražiausiomis akimirkomis.

Kūrybinis projektas „Jie išsaugojo istoriją, mes ją įamžinsime“.

2026 metais VšĮ „EDU Kodas ICLAD“ organizavo kūrybinį projektą „Jie išsaugojo istoriją, mes ją įamžinsime“. Pagrindinis tikslas – ugdyti projekto dalyvių pilietiškumo, kultūrinę ir kūrybiškumo kompetencijas, mažinti kartų atskirtį.

Ar projekto komandai pavyko suburti tris kartas?

Džiaugiamės sulaukę darbų, atitinkančių pagrindinius konkurso reikalavimus – kurti įvairių švietimo ir kultūros įstaigų kūrybinio bendradarbiavimo tinklus; gilinti projekto dalyvių pilietiškumo, kultūrinę ir kūrybiškumo kompetencijas; mažinti kartų atskirtį; skatinti išsaugoti kultūrinį paveldą; dalintis patirtimi; mokytis vieniems iš kitų, puoselėti kultūrinį identitetą, kurti savo istoriją.

Kokios projekto tęstinumo idėjos Panevėžio r. Raguvos bendruomenėje?

VšĮ „EDU Kodas ICLAD“ dovana ir partnerių – Švietimo mainų paramos fondo ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos PADĖKOMIS apdovanota Panevėžio rajono Raguvos gimnazija ir muzikos mokytoja Kotryna Juškaitė bei Panevėžio rajono TAU Raguvos fakultetas. Raguvos kultūros centro jaunimo folkloro ansamblis „Gervela“ ir TAU Raguvos fakulteto klausytojų ansamblis susibūrė liaudies dainų mokymuisi, kartu išmoko pokario kartos raguviškių jaunystės dainą „Kalnai ten dainavo“ (dainą pateikė Ona Danilienė, g. 1947 m., Šilai, Panevėžio rajonas) bei sukūrė dokumentinį filmą „Jie išsaugojo istoriją, mes ją įamžinsime“. Ypač džiugina tai, jog Panevėžio r. Raguvos gimnazijos muzikos mokytojos ir Raguvos kultūros centro meno vadovės Kotrynos Juškaitės bei

Raguvos TAU dekanės Irenos Sabaliauskienės suburta jaunimo ir senjorų grupė pasibaigus konkursui nusprendė kurti savo istoriją, kartu mokytis dainuoti bei perduoti jaunajai kartai raguviškių liaudies dainų palikimą. Itin svarbu tai, kad jaunajai kartai ne tik perduodamos liaudies dainų atlikimo tradicijos, bet ir formuojama pasaulėžiūra bei tradicinės vertybinės nuostatos.

Kūrybinio projekto epizodai. Renatos Jankevičienės nuotraukų koliažas.

Kas buvo projekto sklaidos partneriai?

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, Švietimo mainų paramos fondas ir jo administruojamo „Erasmus+" projekto „Epale" Suaugusiųjų švietimo profesionalų bendruomenė komanda, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija.

*Kokia VšĮ „EDU Kodas ICLAD" misija?*VšĮ „EDU Kodas ICLAD" projektai lyg tiltas sujungia pasaulio lietuvius, įamžina bendruomenių istorijas, įprasmina Lietuvai svarbias istorines akimirkas ir lyg tiltas sujungia kartas. Plačiau apie mus https://edukodas.eu.

2.1.4 Skaitmeninė švietimo platforma „DEPS–SKILLS“

...

ALGIMANTA ŠČIGLINSKIENĖ,
ALYTAUS VERSLO KONSULTACINIS CENTRO DIREKTORĖ

Alytaus verslo konsultacinis centras, kartu su partneriais – Kauno kolegija (LT), „Euroregiono Nemunas“ asociacija Suvalkuose (PL), Rogalando lietuvių bendrija (NO) ir LABAS – lietuvių asmenų ir bendruomenių Airijoje sąjunga (IRL) – įgyvendino tarptautinį Erasmus+ projektą „Skaitmeninė švietimo platforma minkštiesiems įgūdžiams ir darbo rinkos kultūrai“.

Projekto metu sukurta mokymosi platforma **www.deps-skills.eu**, siūlanti naujos kartos suaugusiųjų švietimo paslaugas virtualioje mokymosi aplinkoje. Joje pateikiama:

- Mokymosi ir mokymo medžiaga.
- Interaktyvūs IT įrankiai su žaidybiniais elementais.
- Įsivertinimo testai.

Skaitmeninė švietimo platforma veikia lietuvių, anglų ir lenkų kalbomis MOODLE aplinkoje ir skirta minkštųjų įgūdžių bei darbo rinkos kultūros tobulinimui.
Platformoje siūlomos šios minkštųjų įgūdžių mokymosi sritys:

- Kritinis mąstymas.
- Emocinis intelektas.
- Derybų ir verslumo įgūdžiai.
- Bendravimo įgūdžiai.
- Profesinė etika.
- Karjeros valdymas.
- Laiko valdymas.
- Skaitmeninis raštingumas.
- Kūrybiškas problemų sprendimas.
- Kultūrinis intelektas ir komandinis darbas.

„Suteikdama prieinamas, lanksčias ir individualiems poreikiams pritaikytas mokymosi galimybes, „DEPS-Skills“ suteikia žmonėms galimybę toliau tobulėti ir prisitaikyti nuolat besikeičiančiame pasaulyje, – teigia Renata Rinkauskienė, Lietuvos Respublikos ambasados Airijoje ministrė patarėja.

Projekto startas. Alytaus VKC archyvo nuotrauka.

Kodėl svarbu stiprinti minkštuosius įgūdžius?

1. *Darbo rinka sparčiai kinta.* Skaitmenizacija ir automatizacija keičia profesijas – šiuolaikiniam darbuotojui nepakanka tik techninių žinių.

2. *Kompetencijų spraga tampa iššūkiu.* 90% darbo vietų reikalauja minkštųjų įgūdžių, tačiau statistika rodo, kad tik 56% suaugusiųjų juos turi – tai didina socialinę ir profesinę atskirtį.
3. *Migrantai ir grįžtantys gyventojai – viena pažeidžiamiausių grupių.* Jiems ypač svarbūs įgūdžiai, padedantys prisitaikyti prie naujos darbo kultūros, bendravimo ir karjeros aplinkos.
4. *Darbdaviai vertina tai, ko dažnai nemoko mokyklose.* Gebėjimas efektyviai spręsti problemas, bendradarbiauti, prisitaikyti – tai savybės, kurių ieško kiekvienas darbdavys.
5. *Neformalusis mokymasis pasiekia ten, kur formalus švietimas nepasiekia.* Tai lanksti, įtraukli forma, leidžianti suaugusiesiems mokytis jiems priimtinu būdu, švietimo organizacijoms suteikiant realią pridėtinę vertę.
6. *Švietimo centrai gali tapti sprendimo dalimi.* Suteikdami prieigą prie minkštųjų įgūdžių mokymo, centrai ne tik stiprina savo pasiūlą bei gerina savo pozicijas, bet ir kuria reikšmingą socialinį poveikį.

Deps skills komanda sveikina! Alytaus VKC archyvo nuotrauka.

Pradėkite naudoti www.deps-skills.eu platformą, ji gali prisidėti prie suaugusių švietimo organizacijų veiklos jau dabar...

2.2 VYKSTANTYS PROJEKTAI

2.2.1 Mokymas ir mokymasis padedant dirbtiniam intelektui

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

Projekto tikslas – prisidėti prie mokymo (si) proceso kokybės tobulinimo, pasitelkiant dirbtinį intelektą mokytojų darbe bei mokymo (si) procese.

Projektas skirtas plačiai skleisti DI naudojimo mokymosi procese praktikos rezultatus, sukurti DI pagrindų mokymui skirtus edukacinius vaizdo įrašus, pamatuoti poveikio partnerystės organizacijoms rezultatus bei parengti strateginių rekomendacijų rinkinį.

TELAIS veikla:

- DI naudojimo mokymuose praktikos katalogo sukūrimas.
- Mokymo medžiagos (modulių, edukacinių vaizdo įrašų, išteklių) rengimas.
- Mokymų sesijų mokytojams ir besimokantiesiems organizavimas, DI panaudojimo pedagoginiais tikslais eksperimentavimas.
- Eksperimentų stebėsena ir analizė bei strateginių rekomendacijų rengimas.
- Projekto rezultatų sklaida Europos švietimo organizacijoms.

Projekto įgyvendinimo metu bus sukurta 10 vaizdo įrašų ir mokomoji medžiaga, skirta mokytojams ir besimokantiesiems, o taip pat strateginių rekomendacijų rinkinys, skirtas palengvinti DI diegimą Europos mokymo organizacijose, siekiant padidinti mokymo efektyvumą ir pritaikyti jį individualiems poreikiams.

„Erasmus+“ TELAIS bendradarbiavimo projektą įgyvendina penkios organizacijos iš Prancūzijos, Italijos, Graikijos, Lietuvos ir Austrijos. Projekto dalyviams mokslinę ir techninę paramą DI srityje teikia Reno universitetas.

Projekto koordinatorius: **GIP-FAR**

Groupement d'intérêt Public de formation de l'Académie de Rennes, RENNES FRANCE,
http://gipfar.ac-rennes.fr
Project manager : Bertrand Boudey
Mail: bertrand.boudey @ ac-rennes.fr

Partneriai:

BBRZ, BERUFLICHES BILDUNGS - UND REHABILITATIONSZENTRUM**,** LINZ, AUSTRIA
http://www.bfi-ooe.at
Project manager : Ingrid Pammer
Mail: ingrid.pammer @ bbrz.at

ENAIP, TRIESTE, ITALY
Project manager : Barbara Daneili
http://www.enaip.fvg.it
Mail: b.dainelli @ enaip.fvg.it

MC, ATHENS, GREECE
https://www.mitropolitiko.edu.gr/
Project manager : Iliana Bakouri
Mail: bakouri @ akmi-international.com

LSŠA, LIETUVOS SUAUGUSIUJU SVIETIMO ASOCIACIJA. VILNIUS, LITHUANIA
https://www.lssa.smm.lt
Project manager : Inga Jagelaviciute
Mail: ingajag @ gmail.com

Asocijuotas partneris:

Pr. Pierre Beust
Université de Rennes, Service du Suptice
RENNES, FRANCE
https://www.univ-rennes.fr/en

Projekto Teach and Learn with AI Support (TELAĪS, Nr. 2025-1-FR01-KA220-VET-000358606) eiga ir naujienos – interneto svetainėje: https://www.telais.org/

2.2.2 Mes žaidžiame: ES edukacinė žaidybinimo platforma

...

GENUTĖ GEDVILIENĖ,
MONIKA DIEVAITYTĖ-BAIKŠTIENĖ,
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

Projektas "Weplay EU Education Gamification Platform" Nr.: 2025-1-ES01-KA220-SCH-000351661.
Projekto įgyvendinimo laikas: 01.09.2025 – 31.08.2027.
Projektą koordinuoja: Estela Cantabra SL, Ispanija.

Projekto veiklos

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademija didžiuojasi būdama „WePlay EU Education Gamification Platform" projekto partneriu. Tai inovatyvi Europos iniciatyva, finansuojama Europos Komisijos „Erasmus+" programos, kuria siekiama stiprinti mokymąsi pasitelkiant žaidybinimą, bendradarbiavimą ir skaitmenines technologijas.

Pagrindinis WePlay projekto *tikslas* – sukurti nemokamą, atvirą edukacinę žaidybinimo platformą, kuri leistų mokytojams ir mokiniams kurti, išbandyti ir dalintis interaktyviomis mokymosi patirtimis. Platformoje skaitmeniniai iššūkiai derinami su realaus pasaulio veiklomis, skatinant mokinių aktyvų įsitraukimą,

komandinį darbą, problemų sprendimo gebėjimus ir tarpkultūrinį bendradarbiavimą. Ypatingas dėmesys skiriamas kaimo ir nutolusioms mokykloms, siekiant mažinti švietimo nelygybę.

Projekto partneriai.

Projektą 2025–2027 m. laikotarpiu įgyvendina tarptautinis partnerių kolektyvas: *Estela Cántabra*, Ispanija; *Deusto universitetas*, Ispanija; *Vytauto Didžiojo universitetas*, Lietuva; *Roscommon Leader Partnership*, Airija; *Istituto Comprensivo di Bobbio*, Italija. Taip pat bendradarbiaujama su asocijuotais partneriais – mokyklomis, INDIRE (Italija) ir jaunimo organizacija Foróige (Airija).

Rezultatai.

WePlay projekte bus kuriama atviroji edukacinė žaidybinimo platforma inovatyviems, įtraukiantiems ir prieinamiems mokymosi sprendimams diegti Europos mokyklose. Platforma turės intuityvų žaidybinimo redaktorių, leidžiančiu pedagogams savarankiškai kurti pedagogiškai pagrįstas mokymosi veiklas, integruojančias skaitmeninius elementus ir realaus pasaulio patirtis.

Vienas svarbiausių projekto rezultatų – metodologiškai pagrįstų mokymosi scenarijų rinkinys, kuris bus kuriamas ir išbandomas bendradarbiaujant su partnerinėmis mokyklomis skirtingose šalyse. Šie scenarijai skatins mokinius aktyviai dalyvauti, bendradarbiauti, ugdys kritinį mąstymą bei gebėjimą spręsti problemas, stiprins ir jų tarpkultūrinę kompetenciją.

Projektas stiprins pedagogų skaitmenines ir didaktines kompetencijas, suteiks jiems praktines priemones žaidybinimo principams taikyti ugdymo procese. Ypatingas dėmesys skiriamas įtraukčiai ir švietimo prieinamumui: platformos sprendimai bus pritaikyti įvairių kontekstų mokykloms, įskaitant kaimo ir nutolusias vietoves. Ilgalaikėje perspektyvoje *WePlay* siekia kurti tvarią tarptautinio bendradarbiavimo ekosistemą, kuri skatintų inovacijų sklaidą švietime ir prisidėtų prie kokybiško, įtraukaus bei motyvuojančio mokymosi visoje Europoje.

Daugiau informacijos apie projektą: https://weplayproject.eu/

2.2.3 Pedagogų minkštųjų gebėjimų lavinimosi modelis

...

GENUTĖ GEDVILIENĖ,
VDU ŠVIETIMO AKADEMIJA

Projektą „Pedagogų minkštųjų gebėjimų lavinimosi modelis, skatinantis pasitenkinimą darbu, atliepiant ugdymo procesų poreikius mokymosi visą gyvenimą kontekste (MVG)“ (Projekto Nr.: VDU: P-EDU-23-11, trukmė 36 mėn.) koordinuoja Lietuvos Mokslų Tarybos (LMT).

VDU Švietimo akademijos tyrėjų komanda įgyvendina Lietuvos Mokslų Tarybos (LMT) remiamą tyrimą „Pedagogų minkštųjų gebėjimų lavinimosi modelis, skatinantis pasitenkinimą darbu, atliepiant ugdymo procesų poreikius mokymosi visą gyvenimą kontekste (MVG)“.

Tyrimo aktualumas:

- Šiuolaikiniai ugdymo procesai kelia naujus reikalavimus pedagogų minkštiesiems gebėjimams.
- Pedagogų pasitenkinimas darbu yra vienas iš esminių šios profesijos patrauklumo didinimo veiksnių.
- Trūksta moksliniais tyrimais grindžiamų žinių apie pedagogų minkštųjų gebėjimų lavinimo implikacijas jų pasitenkinimui darbui.

Tyrimo tikslas: sukurti pedagogų minkštųjų įgūdžių lavinimosi modelį, kuris skatintų pasitenkinimą darbu (profesine veikla) ir mokymąsi visą gyvenimą bei atitiktų ugdymo procesų keliamus poreikius.
Objektas – minkštųjų gebėjimų lavinimas, siekiant stiprinti pedagogų pasitenkinimą darbu ir tenkinti darbo rinkos poreikius.
Tikslinė grupė: pedagogai ir besimokantieji (bendrojo ugdymo pedagogai dirbantys ir/ar studijuojantys, ir/ar persikvalifikuojantys dirbti pedagogais; suaugusieji, tobulinantys kvalifikaciją).

Projekto uždaviniai ir siekiami rezultatai.
Projekte taikoma mišrių tyrimo metodų strategija — derinami kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai, leidžiantys užtikrinti tiek empirinių duomenų statistinį pagrįstumą, tiek gilų tiriamų reiškinių kontekstinį supratimą. Projekto įgyvendinimas grindžiamas tarptautiniu bendradarbiavimu, integruojant Talino universiteto Edukologijos mokslų mokyklos (CEITER projektas) ekspertų sukurtos „Educational Learning Lab" (ELL) metodikos patirtį ir adaptuojant ją Lietuvos pedagogų rengimo bei kvalifikacijos tobulinimo kontekstui.

1 uždavinys. Atskleisti sąsajas tarp pedagogų minkštųjų gebėjimų atitikties ugdymo procesų reikalavimams ir jų pasitenkinimo darbu.
Šiam uždaviniui spręsti taikomi kiekybiniai ir kokybiniai tyrimo metodai — mokslinės literatūros ir dokumentų analizė bei kiekybinė bendrojo ugdymo pedagogų apklausa (2 000 respondentų iš 60 Lietuvos savivaldybių miesto ir kaimo mokyklų): a) analizuojamas pedagogų minkštųjų gebėjimų turinys, remiantis tarptautine moksline literatūra ir lyginamąja patirtimi; b) atskleidžiami ugdymo procesų reikalavimai pedagogų minkštiesiems gebėjimams; c) analizuojami pedagogų pasitenkinimo darbu veiksniai, vertinant minkštųjų gebėjimų įtaką pasitenkinimui darbu ir pasitenkinimo darbu implikacijas minkštųjų gebėjimų ugdymui(si).
Siekiami rezultatai: atskleistas pedagogų minkštųjų gebėjimų turinys, integruojant tarptautinės mokslinės literatūros ir lyginamosios patirties įžvalgas; nustatyti besikeičiančių ugdymo procesų reikalavimai šiems gebėjimams;

identifikuoti pedagogų pasitenkinimo darbu veiksniai bei reprezentatyvios apklausos duomenimis pagrįstai įvertintos abipusės sąsajos tarp minkštųjų gebėjimų raiškos ir pasitenkinimo darbu Lietuvos bendrojo ugdymo kontekste.

2 uždavinys. Ištirti pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo procesą bendrojo ugdymo pedagogų rengimo ir profesinio tobulėjimo sistemoje, atskleidžiant: a) minkštųjų gebėjimų ugdymo proceso atitiktį ugdymo procesų reikalavimams, atliekant kritinę bendrojo ugdymo pedagogo profesijos ir kvalifikacijų standartų bei studijų programų analizę; b) šio proceso charakteristikų (asmeninių, organizacinių, institucinių) poveikį pedagogų pasitenkinimui darbu ir jų motyvacijai mokytis visą gyvenimą bei plėtoti kompetencijas.

Šiam uždaviniui spręsti taikomi kiekybiniai ir kokybiniai tyrimo metodai — literatūros apžvalga, teisinių ir strateginių dokumentų turinio analizė bei kokybinis tyrimas, įgyvendinamas šešiose fokus grupių diskusijose.
Siekiami rezultatai: atlikta pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo proceso analizė, atskleidžianti šio proceso atitiktį ugdymo procesų reikalavimams bei asmeninių, organizacinių ir institucinių charakteristikų poveikį pedagogų pasitenkinimui darbu ir motyvacijai mokytis visą gyvenimą; įvertinta, kiek į rengimo programas integruoti minkštieji gebėjimai gali atliepti pedagogų pasitenkinimo darbu poreikius.

3 uždavinys. Parengti ir išbandyti eksperimentinius pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo modulius, taikant „Educational Learning Lab" (ELL) edukacinių laboratorijų prieigą.
Modulių rengimas ir pilotavimas vykdomas kaip bendro kūrimo procesas, įtraukiant tyrėjus, Švietimo akademijos darbuotojus, studentus ir praktikuojančius pedagogus. Įgyvendinimui pasitelkiami CEITER komandos sukurti skaitmeniniai įrankiai: *Digimirror* (www.digipeegel.ee), *LePlanner*, *Observata*, *Prolearning*, *EduLog*, *LA Pills* ir kt. Taikomi metodai: projekto ekspertų grupės darbas, tyrimo rezultatų sintezė, eksperimentas remiantis ELL metodologija.

Siekiami rezultatai: sukurti penki eksperimentiniai pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo moduliai, kurių temos apibrėžtos remiantis 1 ir 2 etapų tyrimų rezultatais; moduliai išbandyti įtraukiant ne mažiau kaip 50 besimokančiųjų; sukurta edukacinės laboratorijos veiklos forma, leidžianti pedagogams praktiškai išbandyti, reflektuoti ir tobulinti minkštuosius gebėjimus realioje ar simuliacinėje ugdymo aplinkoje; tarptautinio bendradarbiavimo su Talino universitetu pagrindu patikrintas ir pakoreguotas ELL metodikos taikymo potencialas pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo srityje.

4 uždavinys. Užtikrinti eksperimentinių modulių prieinamumą ir tarptautinę sklaidą kaip atvirąjį edukacinį išteklių.

Parengti moduliai redaguojami ir patalpinami atvirųjų edukacinių išteklių formatu internetinėje mokslinių tyrimų ir plėtros platformoje.

Siekiami rezultatai: eksperimentiniai moduliai prieinami lietuvių ir anglų kalbomis, sudarant prielaidas tiek nacionaliniam pasiekiamumui, tiek tarptautinei sklaidai bei replikavimui kitose šalyse.

5 uždavinys. Parengti pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo tobulinimo gaires ir užtikrinti tarptautinę projekto rezultatų sklaidą.

Remiantis atliktų mokslinių tyrimų rezultatais rengiamos minkštųjų gebėjimų ugdymo proceso projektavimo, organizavimo ir įgyvendinimo gairės, orientuotos į pedagogų pasitenkinimo darbu skatinimą. Organizuojama baigiamoji tarptautinė konferencija projekto rezultatams pristatyti, dalyvaujant užsienio kviestiniams profesoriams.

Siekiami rezultatai: parengtos atliktais moksliniais tyrimais bei tarptautine partnerių patirtimi pagrįstos metodinės gairės pedagogų minkštųjų gebėjimų ugdymo tobulinimui, apimančios rekomendacijas dėl gebėjimų turinio aktualumo, kaitos ir atnaujinimo bei rekomendacijas dėl ugdymo proceso organizavimo; gairės parengtos atsižvelgiant į ELL laboratorinės metodikos principus ir jų pritaikymo galimybes nacionaliniame kontekste; surengta baigiamoji tarptautinė konferencija, užtikrinanti projekto rezultatų sklaidą tarptautinėje akademinėje ir profesinėje bendruomenėje.

2.2.4 PHAROS / Psichikos sveikatos parama migrantams ir pabėgėliams: psichikos sveikatos patarėjas

...

DAIVA MALINAUSKIENĖ,
SOROS INTERNATIONAL HOUSE DIREKTORĖ

Projekto laikotarpis: 01/11/2024 - 31/10/2026
Projekto Nr. 2024-1-DE02-KA220-ADU-000244259

Kas yra PHAROS?

PHAROS yra Erasmus+ KA220 projektas, kurio pagrindiniai tikslai yra:

- Parengti išsamią ir kultūriškai jautrią psichikos sveikatos patarėjo mokymo programą suaugusiems migrantams.
- Sukurti suaugusiųjų švietėjų ir migrantų pagalbos darbuotojų mokymo modulius, kurių dėka jie geriau suprastų psichikos sveikatos problemas, būdingas migrantams ir pabėgėliams, ypač paveiktiems karo Ukrainoje.
- Sukurti bendruomeninius savitarpio paramos tinklus, kurie padėtų naujai atvykusiems migrantams ir pabėgėliams gauti psichikos sveikatos paslaugas.

Kodėl tai svarbu?

Daugelis migrantų ir pabėgėlių patiria traumą, stresą ir nerimą, kai bando prisitaikyti prie naujos aplinkos. Tačiau psichikos sveikatos pagalba dažnai yra

neprieinama dėl kalbos, kultūrinių ar sisteminių kliūčių. PHAROS projektas siūlo tarpusavio paramos pagrindu veikiančią pagalbos sistemą, padedančią įveikti šiuos iššūkius. Daugelis migrantų ir pabėgėlių patiria traumą, stresą ir nerimą, bandydami prisitaikyti prie naujos aplinkos. Tačiau psichikos sveikatos pagalba dažnai yra neprieinama dėl kalbos, kultūrinių ar sisteminių kliūčių. PHAROS projektas siūlo tarpusavio parama grindžiamą pagalbos sistemą, padedančią įveikti šiuos iššūkius.

Ko siekiame?

PHAROS projektas siekia sukurti ilgalaikį poveikį migrantams ir pabėgėliams bei suaugusiųjų švietėjams ir pagalbos darbuotojams visoje Europoje. Per mokymus, tarpusavio pagalbos tinklų kūrimą ir informuotumo didinimo kampanijas PHAROS siekia gerinti migrantų bei pabėgėlių psichikos sveikatą ir mažinti kliūtis gauti psichikos sveikatos paslaugas.

Ką kuriame ?

• *Psichikos sveikatos patarėjų mokymo programą migrantams,* kurią sudaro 6 moduliai: psichikos sveikatos įvadas; dažniausi psichikos sveikatos sutrikimai; įvadas į traumų terapiją; prieiga prie psichikos sveikatos paslaugų; patarėjų savipagalba; migrantų ir pabėgėlių dėmesingumas bei savirūpa. Ši 30 valandų trukmės mokymo programa (18 val. – kontaktiniai seminarai, 12 val. – savarankiškas mokymasis internete) skirta paskatinti suaugusius migrantus imtis savanoriško psichikos sveikatos patarėjų vaidmens savo bendruomenėse.

• *Suaugusiųjų švietėjų įgūdžių tobulinimo programą*, kurią sudaro 6 praktiniai moduliai, skirti supažindinti su migrantų psichikos sveikatos problemomis. Ši 24 valandų trukmės mokymo programa skirta suaugusiųjų švietėjams, pagalbos darbuotojams ir NVO personalui, dirbančiam su migrantais ir pabėgėliais. Programa siekia stiprinti profesinius gebėjimus spręsti psichikos sveikatos klausimus klasėje ir bendruomenėje, taikant įtraukias, į traumą atsižvelgiančias ir kultūriškai kompetentingas mokymo praktikas.

• *Savitarpio pagalbos tinklų gaires.* Šis praktinis vadovas padeda neprofesionaliems psichikos sveikatos patarėjams steigti ir koordinuoti savitarpio pagalbos grupes naujai atvykusiems migrantams ir pabėgėliams. Šios

grupės suteikia saugią ir palaikančią aplinką, kurioje žmonės gali dalytis patirtimi, aptarti emocinius sunkumus ir sužinoti apie prieinamas psichikos sveikatos paslaugas bei išteklius.

Kas įgyvendina projektą?

Integra Filder e.V., DE - koordinatorius, Soros International House, LT, Unofficial Media and Training Limited, IE, Solution: Solidarité & Inclusion, FR, Druzhestvo Znanie, BG, DOREA Educational Institute, CY.

Ką žmonės kalba apie projektą ?

„Manau, kad PHAROS turi potencialą pradėti atvirus pokalbius apie psichikos sveikatą migrantų bendruomenėse. Tikiuosi, kad tai padės ugdyti pasitikėjimą savimi ir ryšį tarp žmonių, kad niekas nejaustųsi vienišas susidūręs su sunkumais.“– Eleni, Kipras.

„Mes daug kalbame apie įtrauktį, tačiau psichikos sveikatos tema dažnai lieka nuošalyje. Tikiuosi, kad PHAROS projektas tai pakeis – ypač tiems žmonėms, kurie ką tik atvyko į svetimą šalį ir nežino, kur kreiptis pagalbos.“ – Viktorija, Lietuva.

„Labai tikiu PHAROS projektu. Jei jis suteiks žmonėms priemonių padėti vieni kitiems, tai gali pakeisti gyvenimus. Tarpusavio pagalba gali būti labai galinga, ypač kai žmogus jaučiasi vienišas ar nesuprastas.“ – Alice, Airija.

Partnerių susitikimas Airijoje. SIH archyvo nuotrauka.

Daugiau apie projektą https://pharoserasmus.eu/

2.3 NAUJIENOS

2.3.1 „Švietimo džiazas“ – Kauno rajono švietimo centro tinklalaidė apie mokymąsi ir žmones

...

ERNESTA DAMBRAUSKAITĖ,
KAUNO RAJONO ŠVIETIMO CENTRO METODININKĖ,
NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR
TĘSTINIO MOKYMO/SI KOORDINATORĖ

Kauno rajono švietimo centras 2026 metus pradėjo nauja tinklalaide – „Švietimo džiazu“. Tai pokalbiai apie mokymąsi visą gyvenimą, jo prasmę ir vietą kasdienybėje.

„Švietimo džiazo“ idėja gimė ieškant patrauklesnio būdo kalbėti apie neformalųjį švietimą ir dalintis jo naujienomis su visuomene. Norėjosi, kad pokalbiai apie švietimą būtų ne sprangūs, o kviečiantys įsitraukti ir diskutuoti.

Laidoje kalbamės su švietimo profesionalais ir žmonėmis, kuriems mokymasis yra ne teorija, o gyva patirtis – darbe, šeimoje, bendruomenėje ir asmeniniuose pasirinkimuose. „Švietimo džiazas“ – tai pokalbiai apie mokymąsi, žmones ir tai, kas lieka tarp eilučių.

Pirmajame tinklalaidės **„Švietimo džiazas“** epizode svečiavosi VDU Švietimo akademijos docentė Elena Trepulė. Laidoje diskutavome apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo iššūkius Lietuvoje, mokymosi motyvus ir tai, kaip per pastaruosius du dešimtmečius pasikeitė suaugusiųjų požiūris į mokymąsi. Tai, kas

anksčiau buvo retenybė, šiandien tapo norma – besimokantis suaugęs nebėra išimtis, o kasdienybė. Pokalbio metu sužinojome, kam „alergiški“ besimokantieji suaugusieji, apie kokią neformaliojo švietimo ateitį svajoja pašnekovė ir kaip mokymasis susijęs su laimės jausmu.

Antrajame pokalbyje bendravome su nenuilstančia asmenybe – Žolinčių akademijos ir Trečiojo amžiaus universiteto lektore, prorektore bei aktyvia Kauno rajono Akademijos bendruomenės nare Aldona Čiūtiene. Aldona yra trijų vaikų mama ir penkių anūkų močiutė, įsitikinusi, kad gausi šeima yra ne ką mažesnė gyvenimo mokykla. Epizode kalbėjomės, ką reiškia mokytis visą gyvenimą, kai universitetai seniai baigti, o entuziazmas niekur nedingęs.

Trečiajame epizode kalbėjomės su lėtojo turizmo Lietuvoje pradininke ir įdomybių apžiūros kelionių agentūros „Sraigūnas Lėtūnas“ įkūrėja Henrieta Miliauskiene. Kauno rajone gyvenanti Henrieta apkeliavo daugybę šalių, kol galiausiai sau uždavė klausimą, ką iš tiesų jose matė. Supratusi, kad lankymasis svetimuose kraštuose tebuvo nenuilstantis bėgimas, moteris susidomėjo lėtuoju turizmu. Taip jau nutiko, kad lėtasis turizmas tapo naujuoju gyvenimo būdu. O sulėtėjus pažinčiai su kitomis vietomis sulėtėjo ir gyvenimo tempas. Epizode kalbamasi apie tai kaip sulėtinti, rodos, nuolat lekiantį laiką ir kaip lėtojo gyvenimo menas gali pasitarnauti švietimui.

Kviečiame klausytis jau paminėtų ir dar būsimų **„Švietimo džiazo“** epizodų ir pažvelgti į mokymąsi ne kaip į pareigą, o kaip į galimybę! Tinklalaidė pasiekiama ir „Spotify“ platformoje: https://shorturl.at/QM6PS.

Nuotraukoje: laidos įrašo epizodas. Kauno rajono švietimo centro archyvo nuotrauka.

2.3.2 Senjorų pasaulis – erdvė vyresnio amžiaus žmonių bendrystei

...

VIDA GREIČIUVIENĖ,
VISUOMENINĖS ORGANIZACIJOS
„SENJORŲ PASAULIS“ STEIGĖJA

JI artėja. Lauki ar nelauki.

- Nekaltai prideda po vieną spalvotą žvakelę ant torto gimtadieniais.
- Iš po nakties suskaudus peties sąnariui prasitari: „iš kur čia dabar, taip netikėtai!” – o JAI tikėtai...
- Nueini pas kineziterapeutą ieškodamas ligos, vietoj 10 atsispaudimų, padarydamas tik po tris. O gydytojas juokaudamas pasiūlo pažiūrėti į pasą. JI tik nusišypso.
- Įsikibusi į dukterėčios ranką, paprašai pabūti ramsčiu giminės susitikime, JI nenustemba.
- Smilkiniuose pasirodžius žiliems plaukams, JI dar žingsneliu priartėja.

Vadiname JĄ įvairiai: senatve, brandžiu amžiumi, sidabriniu laiku, senyste, senjorų pasauliu... Nešnekame apie JĄ, bet visi suprantame: JI tikrai ateina – tas gyvenimo etapas, į kurį kiekvieną mažais žingsneliais veda Laikas, nepriklausomai nuo noro neskubėti.

Mes, šeštus veiklos metus skaičiuojanti inovatyvi organizacija „Senjorų pasaulis“, turime atsakymą: tikrai įmanoma JĄ padaryti laiminga. Buriant vis tvirtesnę vyresnio amžiaus žmonių bendruomenę mokytis, aktyviai, sveikai ir prasmingai leisti laiką.

„Lietuvos visuomenė sparčiai sensta“, – konstatavo 2026 metais Valstybės kontrolės atliktas veiklos auditas „Aktyvaus senėjimo skatinimas“. Remiantis jo išvadomis, šių metų pradžioje beveik trečdalis (28,8 proc.) Lietuvos gyventojų buvo 60 m. ir vyresni, iki 2100 m. jie gali sudaryti beveik pusę (43,5 proc.) visų Lietuvos gyventojų. Tačiau valstybės politika vis dar nepakankamai orientuota į vyresnio amžiaus žmonių aktyvumą.

Auditas rodo, kad šalyje aktyvaus senėjimo politika vykdoma nenuosekliai, nepakankamai koordinuojama institucijų, vykdančių aktyvaus senėjimo skatinimo priemones, veikla. „Senėjimas – horizontalus valstybės klausimas, reikalaujantis ne tik socialinės ir sveikatos politikos vykdytojų, bet ir švietimo bei kultūros sričių atsakingo įsitraukimo“, – rašoma išvadose. Atrodo, kad reikia sutelkti ne tik valstybės, bet ir nevyriausybinių organizacijų pajėgas ir ieškoti bendrų sprendimų šiai problemai spręsti. Išvadose pažymėta, kad atpažįstant vienišus asmenis svarbų vaidmenį atlieka nevyriausybinės organizacijos (NVO).

Visuomeninė organizacija „Senjorų pasaulis“ sprendžia daugelį audito išvadose iškeltų problemų. „Senjorų pasaulis“ – kur kas daugiau nei organizacija. Tai veiklų erdvė, kurioje brandaus amžiaus žmonės dalyvauja ir savo pavyzdžiu rodo, kad gyvenimas prasmingas, įdomus ir pilnas atradimų bet kuriame amžiaus tarpsnyje.

Dalyvavimas „Senjorų pasaulis“ veiklose vyresnėliui reiškia daug daugiau nei tiesiog leisti laiką. Tai – galimybė atrasti naujus pomėgius, veiklas, išlaikyti ryšį su pasauliu, jaustis reikalingu, pilnaverčiu ir savarankišku. Reguliarios veiklos suteikia vyresnio žmogaus dienai prasmę ir tikslą. Senjorai mokosi kalbų, gilina žinias apie sveikatą, kultūrą ar technologijas. Tai stiprina savivertę ir leidžia tobulėti, gilinti žinias, o neretai tapti ir įdomiu pašnekovu šeimos ar bičiulių rate.

Prie kompiuterių ekranų suburdami šimtus smalsių žmonių, mokymų vedėjai ir organizatoriai tampa ne tik žinių šaltiniu, bet ir gražia žinia visuomenei – mokytis, keistis ir augti niekada nevėlu. Aktualios temos žadina žingeidumą, palaiko ir stiprina pažintinius gebėjimus, gerina emocinę savijautą. Džiugina, kad

susidomėjimas šiomis paskaitomis išlieka, vadinasi vyresnėliams tai – svarbi ir įdomi veikla.

Paskaitų aktualumą rodo skaičiai: 2025 metais į paskaitas per „Zoom“ platformą jungėsi daugiau kaip 6 500 žmonių, daugiau kaip 1 500 paskaitos tiesiogiai žiūrėjo „YouTube“ kanale, vidutinis klausytojų skaičius augo nuo 93 iki 131 dalyvio.

Nuotoliniai susitikimai daro didelę įtaką ir emocinei savijautai. Jie kuria bendrystės jausmą, mažina nerimą, liūdesį, stiprina pasitikėjimą savimi. Žmogus jaučiasi reikalingas, girdimas, vertinamas. Tokios veiklos padeda įveikti vienišumą – vieną didžiausių vyresnio amžiaus žmonių iššūkių. Bendraudami su bendraamžiais, vyresnėliai kuria naujas pažintis, dalijasi patirtimi, jaučia palaikymą. Būtent, vyresnio amžiaus žmonių vienišumą, kaip dar vieną opią problemą, atskleidė minėto audito išvados. Problema ne tik vienišumas, bet ir tai, kad jis nėra Lietuvoje identifikuojamas kaip socialinė problema. O juk vienišumas prastina psichikos sveikatą ir didina valstybės išlaidas sveikatos priežiūrai. Apklausos duomenimis, 34,5 proc. vyresnio amžiaus asmenų jautėsi vieniši, tačiau 87 proc. jų pagalbos nesikreipė.

Audito rezultatai rodo, kad socialinių paslaugų sistema šiuo metu nesudaro tinkamų sąlygų vyresnio amžiaus žmonėms kuo ilgiau išlikti savarankiškiems. „Senjorų pasaulio“ veiklos orientuotos į vyresnio amžiaus žmonių savarankiškumo stiprinimą. Įgydami naujų žinių, pavyzdžiui, skaitmeninio raštingumo srityje, žmonės tampa labiau nepriklausomi kasdienėje veikloje. Jie lengviau naudojasi technologijomis, tvarko savo reikalus, saugiau jaučiasi informacinėje erdvėje. Dalyvavimo klube statistika rodo, kad per mėnesį vidutiniškai vyksta 32 užsienio kalbų modulyje valandos, informacinių

technologijų modulyje – 2–5 valandos, kultūros modulyje – 5–6 valandos, sveikatingumo modulyje – 4 valandos nuolatinių sveikatingumo mankštų bei papildomos 2–3 valandos sveikos gyvensenos temomis – iš viso daugiau kaip 50 valandų per mėnesį.

Kai senjoras įsitraukia į „Senjorų pasaulio“ veiklas, džiaugiasi ne tik jis pats, bet ir jo artimieji. Kiekviena paskaita, kalbų pamoka ar sveikatingumo užsiėmimas suteikia vyresnėlio dienai prasmę, o naujai užmegzti ryšiai su bendraminčiais – daugiau pasitikėjimo savimi. Šeima mato, kaip artimas žmogus, dalyvaujantis šiose veiklose išlieka smalsiu, savarankiškesniu, energingesniu ir labiau džiaugiasi gyvenimu. Aktyvų socialinį gyvenimą gyvenantys senjorai tampa įkvepiančiu pavyzdžiu jaunesnėms kartoms – jie parodo, kad gyvenimas, nepaisant metų, gali būti kupinas veiklos, pažinimo džiaugsmo ir bendrystės.

„Senjorų pasaulis“ prisideda ir prie pilietiškumo stiprinimo visuomenėje – mažindamas socialinę atskirtį, skatindamas aktyvų senėjimą ir kviesdamas savanoriauti jis kuria atviresnę, sąmoningesnę ir labiau vieni kitais besirūpinančią bendruomenę. „Senjorų pasaulyje“ vis daugiau žmonių atranda galimybę savanoriauti kultūros renginiuose, vaikų darželiuose.

2025 metais buvo surengtos devynios mentorystės ir konsultacijų sesijos savanoriams, į kurias aktyviai jungėsi bendruomenės nariai, siekiantys tobulinti savo savanorystės įgūdžius ir geriau pasirengti veiklai. Iš viso per 2025 metus

„Senjorų pasaulio“ nariai savanoriavo net 6190 valandų, reikšmingai prisidėdami prie įvairių socialinių ir kultūrinių veiklų įgyvendinimo.

Vis dėlto, siekiant ilgalaikio poveikio ir tvarumo, išlieka poreikis stiprinti viešojo sektoriaus ir nevyriausybinės organizacijos „Senjorų pasaulis“ bendradarbiavimą. Ypač svarbus tampa stabilesnio ir prognozuojamo finansavimo užtikrinimas, leidžiantis ne tik išlaikyti esamų veiklų kokybę, bet ir plėsti jų prieinamumą regionuose naudojant šiuolaikiškas priemones. Taip pat aktualu kurti glaudesnį ryšį su vietos savivalda, kad organizacijos siūlomos veiklos būtų labiau integruotos į vietos bendruomenių socialinės ir kultūrinės plėtros planus.
Pagrindinis organizacijos tikslas ateityje išlieka aiškus – kuo plačiau įtraukti žmones į aktyvų gyvenimą ir visapusiškai atliepti jų poreikius švietimo, kultūros, socialinių paslaugų, fizinio aktyvumo bei kitose svarbiose srityse. Būtent šio tikslo nuoseklus įgyvendinimas, stiprinant partnerystes ir užtikrinant tvarius resursus, gali tapti esmine prielaida dar didesniam socialiniam poveikiui ateityje.

Tekste naudojamos „Senjorų pasaulio“ archyvo nuotraukos.

3. Į ANDRAGOGŲ METODIKOS LAGAMINĄ

3.1 Mokomieji vaizdo siužetai (LSŠA TV laidos)

Romutė Koncevičienė. Suaugusieji nenori būti mokomi kaip vaikai

Arūnas Bėkšta. Asmenybių tipų (MBTI) įtaka mokymosi motyvacijai ir elgesiui

Arūnas Bėkšta. Koks yra šių dienų mokinys

3.2 Įrankiai kritinio mąstymo gebėjimams ugdyti

MOKSLINIŲ IDĖJŲ KOMPENDIUMAS. KRITINIS MĄSTYMAS NEFORMALIAJAME SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME.

Kompendiumas – tai sisteminės mokslinės literatūros analizės rezultatas, gautas išanalizavus literatūrą, susijusią su kritinio mąstymo ugdymu neformaliojo suaugusiųjų švietimo srityje.

PROGRAMŲ IR DOKUMENTŲ ANALIZĖS ATASKAITA. KRITINIS MĄSTYMAS NEFORMALIAJAME SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME.

Dokumentų ir esamų programų bei praktikos Lietuvoje, Latvijoje, Rumunijoje ir Kroatijoje analizė apibendrina, kiek kritiniam mąstymui (toliau – KM) skiriama dėmesio dokumentuose ir parodo, į ką reikėtų atsižvelgti kuriant praktines KM mokymo priemones.

MIND MODELIS. KRITINIO MĄSTYMO UGDYMO MODELIAVIMAS NEFORMALIAJAME SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME.

Kritinio mąstymo ugdymo modeliavimas (toliau – MIND modelis) yra universalus, t.y. pritaikomas įvairaus amžiaus, etninės kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo bei kitokiomis skirtybėmis bei unikaliomis savybėmis pasižymintiems besimokantiesiems. Modelį galima taikyti neformaliajame ir formaliajame mokymesi.

MIND: KRITINIO MĄSTYMO PROGRAMA IR MEDŽIAGA NEFORMALIAJAM ŠVIETIMUI.

Programa pateikia aiškias metodines gaires, kaip ugdyti kritinį mąstymą įvairiose suaugusiųjų grupėse; pasiūlyti konkrečius žingsnius, kaip modeliuoti

kritinio mąstymo ugdymo procesą. Programą sudaro penki mokymo(si) moduliai:

- M1: Kas yra kritinis mąstymas suaugusiųjų švietime?
- M2: Kritiškai mąstančio žmogaus portretas.
- M3: Kritinio mąstymo vertė asmeniui.
- M4: Kritinio mąstymo vertė bendruomenei.
- M5: Kritinio mąstymo vertė visuomenei.

Programos medžiagoje pateikiami programos moduliams reikalingi instrumentai (ppt pateiktys, tekstai, užduotys).

MIND PRIEMONIŲ RINKINYS. KRITINIO MĄSTYMO UGDYMO METODAI NEFORMALIAJAM SUAUGUSIŲJŲ MOKYMUI(SI).

Metodinių priemonių rinkinys papildo leidinį „MIND programa. Kritinio mąstymo ugdymo programa ir medžiaga neformaliajam suaugusiųjų mokymui(si)“. Metodinių priemonių rinkinys sudarytas pagal penkių programos modulių temas ir užduotis.

MIND SKAITMENINĖ MOKYMOSI PLATFORMA

Skaitmeninė mokymosi platforma yra skirta savarankiškam kritinio mąstymo įgūdžių ugdymuisi. Medžiagą galima naudoti dirbant grupėse.

MIND REKOMENDACIJOS. Dokumentas politikos formuotojams, skirtas kritinio mąstymo skatinimui neformaliojo suaugusiųjų švietimo srityje

Rekomendacijos skatina suaugusiųjų švietimo politikos formuotojus nacionaliniu, regioniniu ar savivaldos lygmeniu priimti sprendimus, kad kritinis mąstymas užimtų deramą vietą suaugusiųjų švietime.

3.3 Platforma minkštiesiems įgūdžiams ir darbo rinkos kultūrai tobulinti

DEPS – SKILLS platforma: Kritinis mąstymas. Emocinis intelektas. Derybų ir verslumo įgūdžiai. Bendravimo įgūdžiai. Profesinė etika. Karjeros valdymas. Laiko valdymas. Skaitmeninis raštingumas. Kūrybiškas problemų sprendimas. Kultūrinis intelektas ir komandinis darbas.

3.4 Platforma Y kartos mokiniams ir jų mokytojams

Interaktyvus žinių portalas Y kartos atstovams: 8 mokymosi moduliai, įsivertinimo testai ir praktinės užduotys. Portalas sudaro galimybes pažinti spragas, trukdančias rasti tinkamiausią darbą ar profesiją, atlikti įsivertinimo testą ir patobulinti įgūdžius savarankiškai.

Įrankių rinkinys švietėjams – metodinė medžiaga mokytojui, padedanti efektyviau dirbti su jaunaisiais suaugusiaisiais, kurie linkę pasitikėti mokytoju, mėgsta dirbti grupėje.

3.5 Platformos šiaurės šalių kalbų mokymuisi

- Norvegų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Islandų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Švedų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Danų kalbos ir kultūros mokymosi platforma
- Suomių kalbos ir kultūros mokymosi platforma

3.6 Įrankiai skaitmeninio finansinio raštingumo gebėjimams tobulinti

- Sąmoningumo didinimo ir motyvacijos skatinimo dirbtuvės „Ar esi pasirengęs priimti tinkamus finansinius sprendimus skaitmeninėje erdvėje?“
- mokymosi platforma „Kaip protingai elgtis su savo pinigais skaitmeniniame amžiuje?“
- E.mokymosi vadovas „Kaip protingai elgtis su savo pinigais skaitmeniniame amžiuje?“
- Skaitmeninės metodikos: rinkinys suaugusiųjų švietėjams – fasilitatoriams

4. SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO AKTUALIJOS LIETUVOJE ir EUROPOJE

4.1 LIETUVOJE

4.1.1 Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinavimas savivaldybėse: tarp vietos poreikių ir nacionalinių prioritetų

...

VILMA TUBUTIENĖ
LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ASOCIACIJOS VALDYBOS NARĖ,
ŠIAULIŲ ŠVIETIMO KOMPETENCIJŲ CENTRO DIREKTORĖ,
EPALE EKSPERTĖ

Įžanga.

Mokymasis visą gyvenimą (toliau – MVG)šiandien laikomas viena svarbiausių sąlygų, leidžiančių žmonėms prisitaikyti prie sparčiai kintančios visuomenės, technologijų ir darbo rinkos pokyčių. Vis dėlto mokymosi galimybės neatsiranda savaime – jų prieinamumą, įvairovę ir kokybę lemia valstybės bei savivaldybių vykdoma politika, institucijų bendradarbiavimas ir gebėjimas atliepti besikeičiančius gyventojų poreikius. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimas yra viena iš savivaldybėms priskirtų savarankiškųjų funkcijų, todėl vietos lygmeniu kuriamos prielaidos gyventojams mokytis, tobulėti ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.

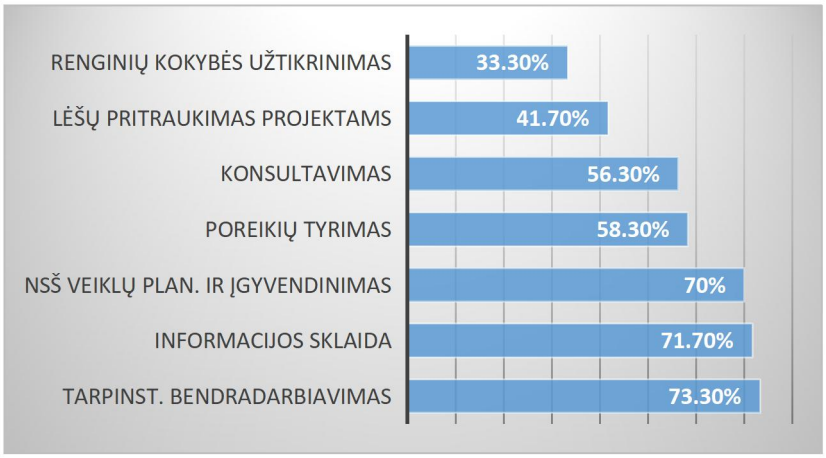
2025 m. atlikta savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatorių apklausa siekta išsiaiškinti, kaip savivaldybėse organizuojamas ir koordinuojamas neformalusis suaugusiųjų švietimas, kokios mokymosi sritys laikomos prioritetinėmis, kokiais principais planuojamos veiklos ir kokie veiksniai lemia šios srities plėtrą. Apklausoje dalyvavo neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriai ir organizatoriai iš 58 Lietuvos savivaldybių. Gauti rezultatai leidžia

pažvelgti į neformalųjį suaugusiųjų švietimą ne tik kaip į pavienių veiklų visumą, bet ir kaip į svarbią MVG politikos įgyvendinimo priemonę vietos lygmeniu.

Neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatorius – daugiau nei administruojanti grandis.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimas yra viena iš Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme savivaldybėms priskirtų savarankiškųjų funkcijų. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas numato, kad savivaldybė paskiria instituciją, atsakingą už šios srities koordinavimą. Praktikoje ši funkcija dažniausiai pavedama savivaldybės administracijos padaliniui arba švietimo pagalbos institucijai, kurioje už jos įgyvendinimą atsakingas konkretus darbuotojas – neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatorius. Taigi, neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatorius tampa svarbia jungiamąja grandimi tarp savivaldybės strateginių tikslų, švietimo paslaugų teikėjų, partnerių ir besimokančiųjų gyventojų.

Tyrimo rezultatai atskleidė vieną svarbiausių neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos ypatumų – koordinavimo funkcijos apimtis yra gerokai platesnė nei dažnai numatoma organizacinėje praktikoje (1 pav.).

1 pav. *NŠS koordinatorių veiklos sritys.*

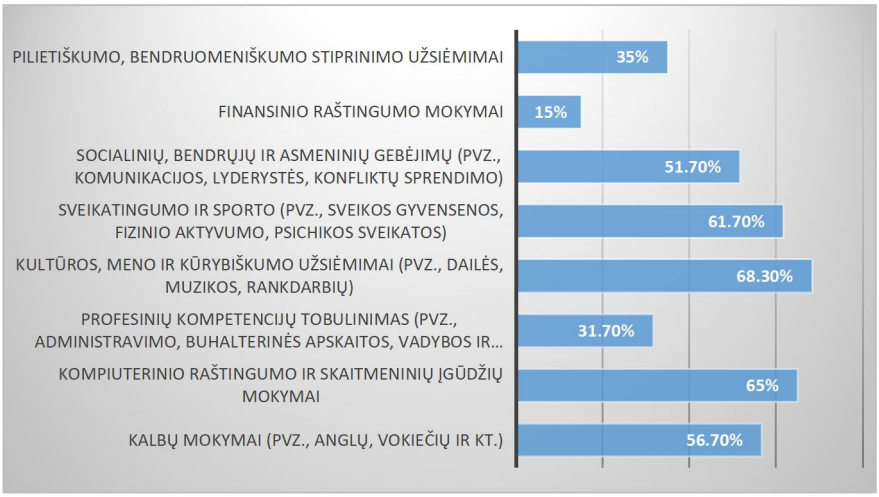
Nors tik apie dešimtadaliui respondentų neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinavimas yra pagrindinė darbo funkcija, jų atliekamos veiklos apima platų atsakomybių spektrą. Tyrimo duomenimis, 73 proc. respondentų vykdo tarpinstitucinio bendradarbiavimo veiklas, 72 proc. organizuoja informacijos

sklaidą, 70 proc. planuoja ir koordinuoja veiklas, 59 proc. atlieka gyventojų mokymosi poreikių tyrimus, daugiau kaip pusė konsultuoja gyventojus ir švietimo teikėjus, o 42 proc. rūpinasi projektinio finansavimo paieška. Šie rodikliai rodo, kad neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatorius veikia ne tik kaip veiklų organizatorius, bet ir kaip MVG sistemos telkėjas, partneryščių kūrėjas bei tarpininkas tarp skirtingų institucijų ir interesų grupių.

Tyrimas taip pat išryškino neatitiktį tarp koordinavimo funkcijos apimties ir jos organizavimo praktikos. Dauguma koordinatorių šias pareigas vykdo greta kitų atsakomybių. Rezultatai rodo, kad neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus veikla apima daugybę tarpusavyje susijusių funkcijų, kurių įgyvendinimas reikalauja ne tik asmeninės iniciatyvos, bet ir palankios organizacinės aplinkos. Todėl koordinavimo veiksmingumą lemia ne vien konkretaus specialisto pastangos, bet ir savivaldybėje sukurti bendradarbiavimo, planavimo bei informacijos mainų mechanizmai. Tokiomis sąlygomis neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatorius tampa svarbiu MVG politikos įgyvendinimo dalyviu, prisidedančiu prie skirtingų institucijų veiklos suderinamumo ir gyventojų mokymosi galimybių plėtros savivaldybėje.

Kokias suaugusiųjų mokymosi sritis prioritetizuoja savivaldybės

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklų tematika leidžia suprasti, kokios kompetencijos ir gebėjimai savivaldybėse šiandien laikomi svarbiausiais gyventojų asmeninei, socialinei ir profesinei raidai (2 pav.).

2 pav. *NSŠ veiklų tematika.*

Tyrimas rodo, kad daugiausia dėmesio skiriama kultūros, meno ir kūrybiškumo veikloms (68,3 proc.), kompiuterinio raštingumo ugdymui (65 proc.) bei sveikatingumo ir sporto renginiams (61,7 proc.). Daugiau nei pusėje savivaldybių organizuojami kalbų mokymai (56,7 proc.) ir socialinių, bendrųjų bei asmeninių kompetencijų ugdymo veiklos (51,7 proc.). Pilietiškumo ir bendruomeniškumo ugdymui skiriama mažiau dėmesio (35 proc.), profesinių kompetencijų tobulinimui – 31,7 proc., o finansinio raštingumo mokymams – vos 15 proc.

Šie duomenys rodo, kad savivaldybės neformalųjį suaugusiųjų švietimą pirmiausia sieja su asmeniniu tobulėjimu, socialine gerove, kultūriniu aktyvumu ir gebėjimu prisitaikyti prie kasdienio gyvenimo pokyčių. Ypač ryškus dėmesys skaitmeninėms kompetencijoms atspindi visuomenės skaitmenizacijos procesus ir poreikį mažinti skaitmeninę atskirtį. Tuo tarpu mažesnė profesinių, finansinių ir pilietinių kompetencijų pasiūla leidžia daryti prielaidą, kad šios sritys savivaldybių mokymosi prioritetuose kol kas nėra vienodai reikšmingos.

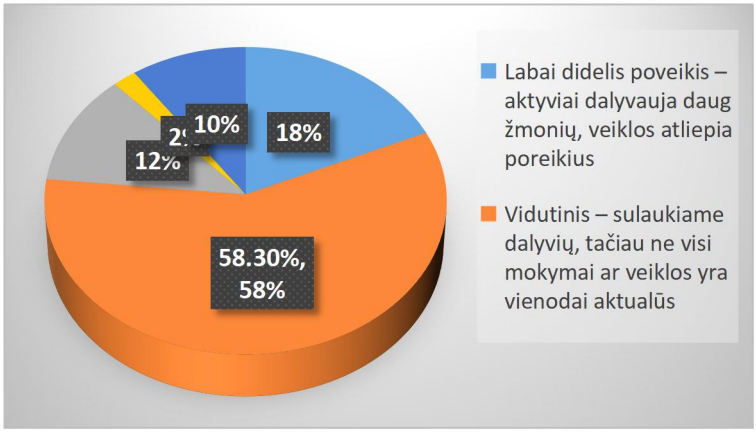
Vertinant šiuos rezultatus nacionalinių prioritetų kontekste, matyti, kad savivaldybių organizuojamos veiklos reikšmingai prisideda prie Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ numatyto sumanios visuomenės kūrimo. Kultūros, kūrybiškumo, skaitmeninio raštingumo, kalbų mokymosi ir socialinių kompetencijų ugdymo veiklos stiprina gyventojų gebėjimą mokytis visą gyvenimą, prisitaikyti prie pokyčių ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Tačiau strategijoje svarbi vieta skiriama ir pilietiškumui, atsakingam sprendimų priėmimui, ekonominiam konkurencingumui bei pasirengimui darbo rinkos pokyčiams. Tyrimas rodo, kad šių kompetencijų ugdymui savivaldybėse kol kas skiriama mažiau dėmesio.

Tokių prioritetų formavimuisi įtakos turi ir veiklų planavimo praktika. Tyrimo duomenimis, savivaldybėse veiklos dažniausiai planuojamos bendradarbiaujant su švietimo skyriais (59,3 proc.), remiantis ankstesnių veiklų patirtimi (59,3 proc.) ir savivaldybės tarybos patvirtintais dokumentais (57,6 proc.). Gyventojų poreikių tyrimų rezultatais remiasi 45,8 proc. respondentų. Tyrimo rezultatai leidžia manyti, kad planuojant neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklas savivaldybėse dar yra potencialo nuosekliau derinti vietos bendruomenių poreikius ir nacionalinius

švietimo prioritetus. Dominuojančios veiklos reikšmingai prisideda prie gyventojų kultūrinio, socialinio ir skaitmeninio kapitalo stiprinimo. Mažesnis dėmesys pilietiškumo, profesinių kompetencijų ir finansinio raštingumo ugdymui atskleidžia, jog reikia orientuotis į tas sritis, kurios nacionaliniu mastu siejamos su visuomenės konkurencingumu, atsparumu ir ilgalaike pažanga. Toks požiūris padėtų užtikrinti nuoseklesnį mokymosi visą gyvenimą politikos įgyvendinimą savivaldybėse.

Nuo iššūkių prie sprendimų.

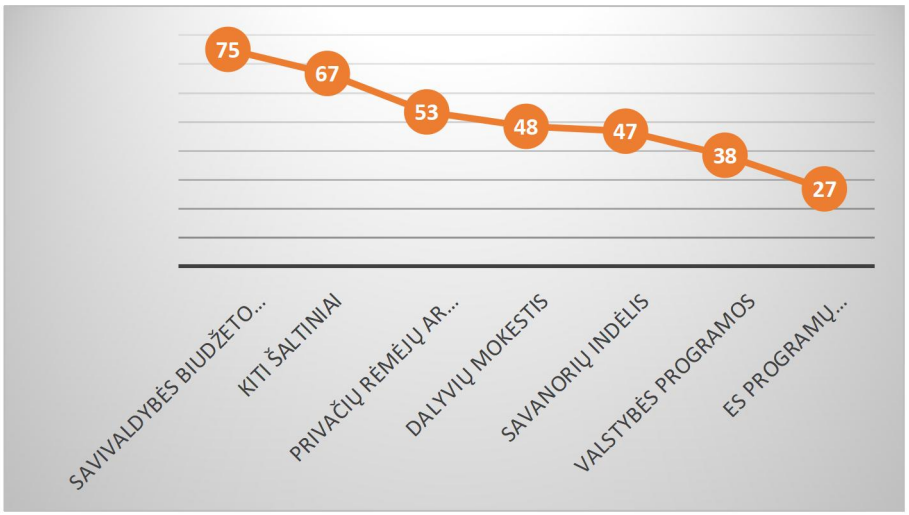
Tyrimo rezultatai leidžia geriau suprasti, kokie veiksniai šiandien lemia neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros galimybes savivaldybėse. Nors ankstesnė analizė parodė, kad savivaldybėse jau susiformavo koordinavimo praktikos ir gana aiškūs veiklų prioritetai, tolesnę šios srities raidą labiausiai lemia gebėjimas sutelkti reikalingus išteklius ir įtraukti gyventojus į mokymosi procesą (3 pav.).

3 pav. *Dalyvių įsitraukimas į suaugusiųjų švietimo veiklas.*

Vienas svarbiausių tyrimo atskleistų aspektų – ribotas gyventojų įsitraukimas į mokymosi veiklas. Daugiau nei pusė respondentų (58,3 proc.) dalyvių aktyvumą vertina kaip vidutinį, o beveik penktadalis (18,3 proc.) nurodo susiduriantys su mažu dalyvių įsitraukimu. Tik apie 12 proc. apklaustųjų teigia, kad jų organizuojamose veiklose aktyviai dalyvauja daug žmonių ir siūlomas turinys gerai atitinka gyventojų poreikius. Šie duomenys leidžia manyti, kad vienas svarbiausių neformaliojo suaugusiųjų švietimo uždavinių išlieka ne veiklų pasiūlos didinimas, o platesnis įvairių gyventojų grupių įtraukimas į mokymąsi visą gyvenimą.

Tyrimas taip pat padeda paaiškinti, kodėl šis uždavinys savivaldybėms nėra lengvai įgyvendinamas (4 pav.).

4 pav. *NSŠ veiklų finansavimo šaltiniai.*

Didžiausiomis kliūtimis respondentai įvardijo finansinių išteklių stoką (88,3 proc.) ir ribotus žmogiškuosius išteklius (75 proc.). Daugiau kaip du trečdaliai apklaustųjų nurodė nepakankamą vietos bendruomenių įsitraukimą (66,7 proc.), o 61,7 proc. respondentų susiduria su kompetentingų lektorių ar savanorių trūkumu. Tai rodo, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtra pirmiausia priklauso nuo žmonių – tiek organizuojančių, tiek dalyvaujančių mokymosi veiklose.

Šią išvadą sustiprina ir finansavimo duomenys. Trys ketvirtadaliai respondentų (75 proc.) nurodė, kad pagrindinis veiklų finansavimo šaltinis yra savivaldybės biudžetas. Valstybės programų lėšomis naudojasi 38 proc., o Europos Sąjungos programų finansavimu – tik 27 proc. apklaustųjų. Tokia situacija leidžia manyti, kad savivaldybių galimybės plėtoti neformalųjį suaugusiųjų švietimą didele dalimi priklauso nuo vietos išteklių, o išorinių finansavimo šaltinių potencialas dar nėra pakankamai išnaudojamas.

Tyrimo rezultatai atskleidė svarbią tendenciją – sėkmingiausiai veikiančios savivaldybės savo sėkmę sieja ne su pavienėmis iniciatyvomis, bet su sisteminiais sprendimais. Respondentai pabrėžė nuolatinės gyventojų mokymosi poreikių analizės, aktyvaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo, tvaraus finansavimo ir aiškiai apibrėžtos neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus funkcijos svarbą. Tai leidžia teigti, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtrą lemia ne vien pavienės veiklos ar projektai, o gebėjimas kurti nuosekliai veikiančią MVG sistemą

savivaldybėje. Tokia sistema sudaro prielaidas ne tik geriau atliepti vietos gyventojų poreikius, bet ir veiksmingiau įgyvendinti nacionalinius MVG politikos tikslus.

Apibendrinimas ir įžvalgos tolesnei plėtrai.

Atlikta analizė parodė, kad savivaldybėse neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimas tampa vis labiau sistemiška veikla, grindžiama koordinavimu, veiklų planavimu ir tarpinstituciniu bendradarbiavimu. Neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatoriai atlieka svarbų vaidmenį telkdami partnerius ir užtikrindami MVG politikos įgyvendinimą vietos lygmeniu, tačiau koordinavimo funkcijos apimtis dažnai yra didesnė nei jai skiriami žmogiškieji ir organizaciniai ištekliai.

Analizė taip pat atskleidė, kad savivaldybių siūlomos veiklos reikšmingai prisideda prie gyventojų kultūrinio, socialinio ir skaitmeninio kapitalo stiprinimo. Vis dėlto planuojant veiklas dar yra galimybių nuosekliau derinti vietos bendruomenių poreikius su nacionaliniais švietimo prioritetais. Toks balansas svarbus, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklos prisidėtų ne tik prie asmeninės gerovės, bet ir prie ilgalaikės visuomenės bei valstybės pažangos.

Didžiausią įtaką šios srities plėtrai daro ne infrastruktūros prieinamumas, o finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, gyventojų įsitraukimas bei galimybės pasitelkti papildomus finansavimo šaltinius. Tolesnė pažanga siejama su aiškesniu koordinavimo funkcijos įtvirtinimu savivaldybėse, duomenimis grįstu veiklų planavimu, organizatorių profesinių kompetencijų plėtojimu ir aktyvesniu bendruomenių bei socialinių partnerių dalyvavimu. Šių veiksnių dermė sudarytų prielaidas kurti tvarią ir ateities iššūkiams pasirengusią neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemą, gebančią atliepti tiek vietos bendruomenių, tiek valstybės pažangos poreikius.

4.1.2 Suaugusiųjų mokymosi istorijos iš Raguvos

...

RENATA JANKEVIČIENĖ
PANEVĖŽIO RAJONO NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO KOORDINATORĖ,
LSŠA VALDYBOS NARĖ,
LIETUVOS „EPALE“ EKSPERTĖ

Panevėžio rajono savivaldybė yra žiedinė savivaldybė, supanti Panevėžio (penkto pagal dydį Lietuvos miesto) savivaldybę. Panevėžio rajono savivaldybėje yra dvylika seniūnijų, kiekviena iš jų kuria savo neformaliojo suaugusiųjų mokymosi istoriją. Šiandien jus kviečiame pasivaikščioti po Raguvos seniūnijos centrą – Raguvos miestelį, nuo Panevėžio miesto atitolusį 30 kilometrų, o nuo Lietuvos sostinės Vilniaus 110 kilometrų atstumu. Raguvos miestelyje gyvena apie 400 gyventojų, kurie stebina įvairiomis suaugusiųjų mokymosi iniciatyvomis. Raguvoje yra net devyniolika lankytinų istorinių ir kultūrinių objektų, apie kuriuos informaciją surinko ir pristatymus miestelio svečiams parengė Panevėžio rajono trečiojo amžiaus universiteto klausytojai.

Bendradarbiaudami su kultūros centru senjorai parengė kultūrinį turizmą skatinančią programą „Pasivaikščiojimas – špaceras pu Raguvas mestelį“. Programos tikslas – skatinti kultūrinį turizmą, populiarinti krašto istoriją, išsaugoti aukštaičių tarmę. Raguvių tarme buvo išleista ir to paties pavadinimo knyga. Programos įgyvendinimo metu dalyviai aplanko istorinius ir kultūrinius Raguvos miestelio objektus bei išgirsta kiekvieno objekto istoriją. Pasivaikščiojimo trukmė – 3 val., aplankoma 19 objektų, nueinama apie 5 kilometrus. Programos pabaigoje visi besimokantieji pavaišinami kvapnia arbata ir raguvišku pyragu – trupiniuočiu.

Kviečiame skaitytojus pasinerti į vaizduotės pasaulį ir pakeliauti po Raguvą aplankant 10 objektų bei išgirsti 10 stebuklingų suaugusiųjų mokymosi istorijų.

Raguvos ir ją saugančio Šv. Florijono istorija.

Pavasarį, vos tik atšyla orai, iš viso Panevėžio rajono ir miesto suaugusieji keliauja į Raguvą. Šalia Raguvos miestelio globėjo Šv. Florijono – ugniagesių, kepėjų, kalvių ir visų su ugnimi susijusių profesijų globėjo skulptūros, svečius pasitinka Panevėžio rajono trečiojo amžiaus universiteto Raguvos fakulteto dekanė Irena. Irena praeityje buvo chemijos mokytoja, profesionali suaugusiųjų švietėja, andragogikos studijas baigusi Vytauto Didžiojo universitete, be to, ji daugelį metų vadovavo vienam pirmųjų Lietuvoje įsikūrusių pedagogų švietimo centrų.

Irena ne tik savanoriauja 45 klausytojus turinčiame Panevėžio rajono TAU Raguvos fakultete, bet ir miestelio svečiams išradingai pasakoja Raguvos miestelio įkūrimo istoriją. Dekanė Irena pasakoja, kad Raguva šaltiniuose aprašyta kaip viena seniausiai apgyvendintų vietovių: archeologiniai radiniai patvirtina žmones čia gyvenus III a. po Kristaus. Senojoje Raguvoje galėjo būti senovės lietuvių žinyčia, pagonių kulto apeigų vieta**.** Tai liudija ir mitologinis akmuo, kurį pirmą kartą paminėjo istorikas Mykolas Balinskis 1846 m. Varšuvoje išleistoje knygoje „Senovės Lenkija“. Irenos pasakojimas sujungia istorinę Raguvos praeitį ir su šių dienų Lietuvos nepriklausomybės renginiais.

Kino mechanikės istorija.

Kitas objektas, kurį kviečiame aplankyti – tai kino muziejus, kurį 2017 metais buvusioje Raguvos miestelio pirtyje įkūrė ilgametė kino mechanikė Marytė, kiną rodžiusi net 36 metus. Marytė sukaupė daugybę senų filmų kino afišų, brošiūrų ir plakatų su gerai žinomais aktoriais, ji išsaugojo net ir kino rodymo aparatą! Muziejaus šeimininkė įtaigiai papasakoja visokių linksmų nutikimų apie kino juostų keliones į kultūros namų sales, prisimena, kurių kino filmų peržiūros pasibaigdavo

šokiais iki paryčių. Taigi, pavarčius plakatus, susipažinus su Lietuvos kino istorija programos dalyviai kviečiami keliauti toliau ir aplankyti dar šešiolika nepaminėtų istorinių ir kultūrinių objektų. Papasakosime šias istorijas, kai atvyksite į Raguvą, o dabar kviečiame susipažinti su kitomis mokymosi istorijomis.

Raguvos gamtininko istorija.

Vienas iš devyniolikos lankytinų objektų yra Vaišvilų parkas. Dabar šiame parke auga apie 120 dekoratyvinių medžių ir krūmų rūšių, tarp kurių ir ypač reti Lietuvoje – tulpmedis, raudonlapis bukas, ptelija ir kiti. Įdomu tai, kad parko ir medžių istorijas pasakoja ilgametis Raguvos gimnazijos biologijos mokytojas ekspertas, TAU klausytojas Antanas. O pasakoti Antanas tikrai turi ką, jis yra dirbęs Kauno Tado Ivanausko muziejuje, Vilniaus universitete, Lietuvos zoologijos sode, 33 metus mokytojavo Raguvos mokykloje. Jo dėka pirmą kartą Lietuvoje nelaisvėje išveista įvairių egzotinių roplių rūšių, mokykloje Antanas buvo įkūręs gamtos kampelį, kuriame augino net smauglį! Antanas mokslinių straipsnių ir knygų autorius, 2020 metais išrinktas Panevėžio rajono garbės piliečiu. Įtaigūs Antano pasakojimai parko erdvėse – puiki biologijos pamoka suaugusiesiems, kurios metu jis pasakoja apie tai, kokius medžius ar krūmus ir kodėl rekomenduoja sodinti savo sodybose, atskleidžia, kurių ir kodėl nepataria.

„Auksinių adatų“ klubo istorija.

Aktyvios neformaliojo suaugusiųjų mokymosi veiklos vyksta Panevėžio rajono viešosios bibliotekos Raguvos bibliotekoje, kurioje be tradicinių skaitymo skatinimo

iniciatyvų dar yra įsikūręs ir „Auksinių adatų“ klubas. Klubo vadovė – Vida tikra auksarankė, ne tik pati nuostabiai siuvinėjanti kryželiu, bet ir savanorystės pagrindais mokanti kitus bendruomenės narius. Kiekvienas darbas, susijęs su TAU Raguvos fakultete aptariamomis temomis ar Lietuvos aktualijomis.

Pavyzdžiui, įgyvendinant projektą „Rožės“ „Auksinių adatų“ klubo narės išmoko siuvinėti ir megzti nuostabias rožes. 2026-uosius Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė rašytojo, švietėjo, blaivybės sąjūdžio pradininko, Žemaičių vyskupo, kurio darbai padėjo pamatus moderniai lietuvybei metais. Prisimindama šią iškilią asmenybę klubo vadovė kiekvienai klubo narei įteikė po mažą našlaitės žiedelį, paminėdama, kad našlaitė – „tarsi moralinis Vyskupo Motiejaus Valančiaus simbolis – tegul ji šviečia, sušildo ir globoja kiekvieną iš mūsų“ ir pakvietė mokytis kryželiu išsiuvinėti našlaitę.

Antano ir Reginos pupų istorija.

Užsukime pasisvečiuoti ir į Antano bei Reginos namus. Antano istoriją jau papasakojome, tačiau Regina ir Antanas kartu taip pat kuria ir nuostabią savo šeimos istoriją kartu keliaudami po visą pasaulį ir iš ten rastų įvairių augalų sėklų, sėklų, riešutų, kukurūzų, ir netgi nutrijos dantų ar žuvies kaulų kuria nuostabius papuošalus. Šeima augina daugybę įvairiaspalvių pupelių, iš kurių veria nuostabias apyrankes. Reginos sukurtais papuošalais puošiuosi ir aš, draugės neretai nustemba sužinoję, kad papuošalas ne iš keramikos, o iš paslaptingo augalo vaisiaus kaulo ar

sėklos. Norint paruošti augalus papuošalų gaminimui, reikia ne tik tvirtų vyriškų rankų, bet ir kruopštumo bei supratimo, kaip pragręžti, pavyzdžiui, pavyzdžiui, argano riešutą ar eukalipto šakelę, kad ji gražiai įsikomponuotų į papuošalą.

Pristatydami savo šeimos kolekciją Antanas ir Regina pasakoja, iš kur sėklos ar riešutai atkeliavo į jų namus. Taip natūraliai atgyja prisiminimai ir liejasi pasakojimai apie Kiprą, Zanzibarą, Tailandą...

Pasisvečiavę jų namuose arba papuošalų parodoje net nepajuntame, kaip pagiliname ne tik biologijos, bet ir geografijos žinias.

Skaitymo mentorių istorija.

Panevėžio rajono švietimo centras, įgyvendindamas nacionalinius ir tarptautinius projektus, Raguvos senjorus įtraukia ne tik į mokymosi, bet ir į mokymo bei mentorystės veiklas. Viena iš tokių veiklų – projektas „Skaitymo mentoriai“. Projekto pradžioje TAU klausytojams buvo organizuojami skaitymo strategijas pristatantys mokymai, susitikimai su vaikiškų knygelių autoriais, iliustratoriais ir kitos veiklos, kurių metu senjorai ruošėsi tapti skaitymo mentoriais ir padėti pradinukams mokytis skaityti. Pradinukai ir jų tėveliai džiaugėsi turėdami galimybę ne tik papildomai mokytis skaityti, bet ir dalyvauti prasminguose pokalbiuose. Žavu, kad bendradarbiaudamos dvi kartos mokėsi skirtingų dalykų, įgytos žinios senjorams padėjo pasiruošti ir mentoriauti mokykloje, ir tapti atsakingais seneliais, gebančiais kūrybiškai ugdyti savo vaikaičius, padėti jiems atverti duris į knygų pasaulį. Žinoma, didžiausias dėmesys buvo skirtas skaitymo sunkumų įveikimui. Tuo metu Švietimo centras su Panevėžio rajono mokyklomis įgyvendino keletą skaitymo gebėjimų ugdymo projektų, todėl sunku pamatuoti, kiek projektas „Skaitymo mentoriai“ prisidėjo prie pagerėjusių pradinio ugdymo mokinių skaitymo rezultatų, kuriuos parodė nacionaliniai tyrimai, tačiau bendruomenėje užsimezgė gražūs dviejų kartų bendradarbiavimo ryšiai.

Tvarumo istorija.

Jau penkerius metus laukdami Velykų ir Kalėdų bei panaudodami antrines žaliavas senjorai kuria šventines dekoracijas savo miesteliui. Iš namuose turimų medžiagų atraižų arba jau nebetinkamų naudoti rūbų siuva kalėdinius žaisliukus, kuriais miestelio parke papuošia eglutę. Prieš ketverius metus iš ledams valgyti skirtų ir surinktų pagaliukų gamino angeliukus ir jais papuošė centrinėje aikštėje augantį ąžuoliuką. Velykų proga šį ąžuoliuką puošia savo pagamintais margučiais. Vienais metais margučius mezga, kitais, panaudodami medžiagų atraižas, puošia skiautinių technologija. Tokių veiklų metu senjorai pajunta nuostabų bendrystės jausmą ir gyvenimo nešvaistant idėjas bei patirtį perduoda savo artimiesiems – vaikams, vaikaičiams ir netgi provaikaičiams.

Žmogaus teisių istorija.

Raguvos fakulteto TAU klausytojai aktyviai dalyvavo „Erasmus+“ projekte „Teisės“. Šio projekto komanda skatino aktyvų vyresnio amžiaus žmonių pilietiškumą sukurdama tiltą tarp kartų, paremtą žmogaus teisių supratimo didinimu, jų laikymusi, gynimu ir propagavimu edukacinėje veikloje taikant inovatyvius pedagoginius metodus. Senjorams buvo suteikiamas pagrindinių žmogaus teisių ir istorijų pasakotojų vaidmuo.

Projekto įgyvendinimo metu sukurtas lagamino teatras bei organizuoti pasakų, kuriose kalbama apie teises, analizės bei klasės valdymo neformaliojo švietimo veikloje mokymai, skirti senjorams, vyresniems nei 60 metų. Senjorai, jau turintys tvirtus pilietiškumo bei kitų vertybių pagrindus, skatinami iš naujo atrasti žmogaus teises bei padėti jas suprasti Z kartos atstovams.

Kartu su buvusiomis mokytojomis Irena ir Valentina vaikams teises suprasti padėjo Raguvos kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro studijos „Šypsena“ vadovė Ina Kuodienė. Senjorių Irenos ir Valentinos moderuojamų diskusijų metu jaunieji teatro

studijos „Šypsena“ aktoriai jau įrodė, kad žino ir supranta savo teises, jie akcentavo, kad teisių suvokimas labai reikšmingas kiekvieno žmogaus gyvenime. Konkrečios teisės buvo aptariamos analizuojant trijų skirtingų šalių pasakas „Kuršiukas“ (Lietuva) ir „Pinokis“ (Italija) bei romano „Don Kichotas“ (Ispanija) ištraukas, gilinantis į personažų charakterius bei kuriant lagamino teatro spektaklius. Projekto metu buvo sukurti įvairūs mokomieji filmukai, atskleidžiantys, kaip sukurti lagamino teatrą.

Skaitmeninių kompetencijų gilinimo istorija.

Panevėžio rajono švietimo centras kartu su Portugalijos, Turkijos ir Graikijos partneriais įgyvendino „Erasmus+“ KA2 projektą „Mūsų skaitmeninė erdvė“. Viena iš Lietuvoje numatytų veiklų – organizuoti panelinę diskusiją (angl. *panel discussion*). Panelinė diskusija – mokymo metodas, kai organizuojama diskusija tarp prezidiumo (ekspertų ar gerai temą išmanančių mokymų dalyvių) ir likusių grupės narių t. y. auditorijos. Iš pradžių diskusija vyksta tarp prezidiumo narių. Po to klausytojai užduoda klausimus prezidiumo nariams. Šis metodas tinka, kai prezidiumo nariai yra patyrę praktikai, mokslininkai, kitos šalies atstovai“. Projekto „Mūsų skaitmeninė erdvė“ panelinės diskusijos tikslas – pristatyti projekto rezultatus bei pagilinti skaitmenines kompetencijas. Į panelinę diskusiją pakvietėme vyresnio amžiaus suaugusiuosius. Didelę skaitmeninio mokymų turinio kūrimo, mokymų

vedimo bei dalyvavimo tarptautiniuose skaitmeninių kompetencijų gilinimo projektuose patirtį turintys lektoriai, projekto „Mūsų skaitmeninė erdvė“ ekspertai viešai diskutavo pristatydami „Erasmus+“ strateginių partneryščių (KA2) tikslus, projekto rezultatus ir įtraukė kitus renginio dalyvius į diskusiją apie sužaidybinimo (angl. *gamefication*) elementus suaugusiųjų švietime, kibernetinį saugumą, socialines medijas, skaitmeninę pilietybę. Diskusijos dalyvius labai sudomino kibernetinio saugumo tema, jie panelinės diskusijos ekspertų klausė, kaip saugiai naudotis internetine bankininkyste bei kaip apsaugoti savo kompiuterius. Diskusijos dalyviai pateikė pavyzdžių apie gautas el. žinutes, informuojančias apie paveldėtą turtą JAV ir pan., o diskusijos ekspertai paprastai ir vaizdžiai pristatė, kaip veikia programišiai (angl. *hacker)* bei įvairūs kiti sukčiai.

***

Papasakojome keletą mažo Lietuvoje esančio Raguvos miestelio suaugusiųjų mokymosi istorijų. Visos šios istorijos siejasi su Europos Sąjungos prioritetais – pagrindinių gebėjimų gilinimu, skaitmenizacija, pilietiškumu, žmogaus teisių ir orumo išsaugojimu, tvarumu. Tikime, kad įsivaizduojamas pasivaikščiojimas neprailgo, o mintimis keliaudami kartu su mumis netikėtai patyrėte ir dešimt mokymosi stebuklų, padedančių suprasti, kaip gyvena ir kaip natūraliai, tarsi to patys nejausdami mokosi suaugusieji Raguvoje.

Teksto iliustracijos: Raguvos herbas - šaltinis Wikipedija; nuotraukos - Raguvos bendruomenės archyvas.; Šventasis Florijonas - Panevėžio krašto paveldo „Facebook“ paskyra https://www.facebook.com/photo?fbid=926801936104920&set=pcb.926802556104858

4.1.3 Projektas „Atrask ir įgalink!“

...

INDRĖ ADOMAITIENĖ,
VILNIAUS GABRIELĖS PETKEVIČAITĖS – BITĖS
SUAUGUSIŲJŲ MOKYMO CENTRO
ANGLŲ KALBOS MOKYTOJA METODININKĖ

Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės – Bitės suaugusiųjų mokymo centras nuolat dalyvauja tarptautiniuose projektuose. Štai neseniai pasibaigė „Erasmus+” bendradarbiavimo partnerystės projektas „Atrask ir įgalink” (“Discover & Empower”) Nr. 2023-1-LT01-KA220-ADU-000156443, kurį kordinavome patys. „Atrask ir įgalink” (2023.12.31 – 2025.12.30) – tai inovatyvus tarptautinis projektas, sujungęs šešias Europos šalis (Lietuvą, Bulgariją, Kroatiją, Ispaniją, Italiją ir Islandiją) ir skirtas Y kartai (25–42 m.) – žmonėms, ieškantiems savo kelio profesinėje ir asmeninėje srityje.

Dažnam kyla klausimas, kodėl pasirinkome Y kartą? Ši karta yra tarsi tiltas, jungiantis televizorių ir kompiuterį, laidinį ir mobilųjį telefonus, tada ir dabar. Jie gali keistis ir prisitaikyti, tačiau yra reiklūs aplinkai, todėl darbo rinkoje susiduria su netikėtais iššūkiais - netikrumu dėl karjeros, įsidarbinimo sunkumais, motyvacijos stoka ar abejone savo galimybėmis. „Atrask ir įgalink” mums padėjo suprasti, kas iš Y kartai iš tiesų svarbu – stiprybes, vertybes, pomėgius ir tikslus, o tuomet sukūrėme įrankius, padedančius visa tai paversti realiais profesiniais pasiekimais.
Mūsų projektas puikus tuo, kad sukurti produktai ne tik ugdo jaunų žmonių pasitikėjimą savimi ir padeda jiems atrasti unikalų karjeros kelią, bet ir stiprina suaugusiųjų švietėjų kompetencijas – suteikia jiems šiuolaikiškus mokymo metodus, IT priemones bei tarptautinę gerosios praktikos patirtį.

Projekto įgyvendinimo komanda. Autorės nuotrauka.

Projektinė karalystė

„Atrask ir įgalink" projekto karalius – interaktyvus žinių portalas – moderni platforma, prieinama visomis partnerių kalbomis, kurią sudaro 8 mokymosi moduliai, įsivertinimo testai ir praktinės užduotys. Prisiregistravę platformoje galite pažinti spragas, trukdančias rasti jums tinkamiausią darbą ar profesiją. Atlikę įsivertinimo testą galėsite patobulinti savo įgūdžius savarankiškai: skaitykite, žiūrėkite klausykite, viskas pateikta taip, kad Y kartos atstovams netektų nuobodžiauti: vaizdo įrašai ir tinklalaidės – dinamiškos veiklos, skatinančios savęs pažinimą, bendradarbiavimą, problemų sprendimą ir karjeros planavimą.

Įrankių rinkinys švietėjams – projekto karalienė, valdanti metodinę medžiaga, besididžiuojanti mokytojo vadovu, testais ir užduotimis, padedančiomis efektyviau dirbti su jaunaisiais suaugusiaisiais, tais, kurie linkę pasitikėti mokytoju, mėgsta dirbti grupėje.

Mokotės jūs, mokomės ir mes.

Norėdami mokyti kitus, turime mokytis ir mes, mokytojai. Pradėjome nuo nulio, po truputį kūrėme „Atrask ir įgalink" karalystę: tarėmės, ginčijomės, diskutavome. Galiausiai vykome į Kroatiją, kur sudėjome galutinius akcentus: projekto partneriai ispanai pristatė Mokytojo vadovą, o kroatai pravedė puikius praktinius mokymus.

Užpildę šį neįkainojamą teorinių bei praktinių žinių lagaminą galėjome drąsiai pradėti pilotavimą Lietuvoje. Lauke medžiams metant metus kauptą spalvotąjį bagažą, mes savąjį atvėrėme Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės – Bitės suaugusiųjų mokymo centro skaitykloje, kur 15 Y kartos atstovų buvo supažindinti su portalu, atliko karjeros testus ir įvairias praktines užduotis. Nuobodžiaujančių nebuvo.

Partnerių susitikimo akimirka. Autorės nuotrauka.

„Atrask ir įgalink" – tai daugiau nei projektas. Tai buvo kelionė, padėjusi jaunimui atrasti savo karjeros stotelę, o švietėjams – naujus būdus padėti jiems atsiskleisti. Šis projektas pastatė tiltą tarp asmeninio tobulėjimo, technologijų ir tarptautinio bendradarbiavimo, tokiu būdu skatindamas jaunus europiečius drąsiai žengti į ateitį. Tikimės, kad projekto metu surinkti vaisiai bus naudingi ir jais gardžiuotis galėsime dar ilgai.

Kviečiame pasivaišinti! https://discover-empower.eu/

4.2 EUROPOJE

4.2.1 Įžvalgos po EAEA konferencijos Varšuvoje: kokią ateitį kuriame suaugusiųjų švietimui Europoje?

...

VILMA TUBUTIENĖ,
ŠIAULIŲ ŠVIETIMO KOMPETENCIJŲ CENTRO DIREKTORĖ,
LSŠA VALDYBOS NARĖ, EPALE EKSPERTĖ

Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) Generalinė Asamblėja ir metinė konferencija Varšuvoje tapo prasminga erdve diskusijoms apie suaugusiųjų švietimo vaidmenį šiandienos Europoje. Daug dėmesio skirta bendruomenių atsparumui, socialinei sanglaudai ir suaugusiųjų mokymuisi kuriant tvarią ateitį.

Vienu svarbiausių konferencijos akcentų tapo profesorės Alicjos Gałązkos mintis: „Medis išgyvena ne todėl, kad jo kamienas yra tvirtas, o todėl, kad jo šaknys yra gyvos ir susijusios.“ Ši metafora konferencijos kontekste atskleidė esminę žinią – atsparumas kuriamas ne individualiai, o per ryšius, bendruomenes ir mokymosi aplinkas, kuriose žmonės gali augti, reflektuoti ir veikti kartu.

Konferencija akcentavo, kad šiandien Europa susiduria su daugybe iššūkių: didėjančia socialine atskirtimi, visuomenės poliarizacija, spartėjančia technologine kaita, klimato krizės poveikiu bei demokratinių vertybių stiprinimo poreikiu. Pabrėžta, kad šie iššūkiai atveria ir naujas galimybes suaugusiųjų švietimui tapti svarbiu pokyčių katalizatoriumi.

Diskusijose ne kartą buvo pabrėžta, kad suaugusiųjų švietimas turi būti suvokiamas ne tik kaip kompetencijų ugdymo sistema, bet ir kaip priemonė stiprinti žmonių gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių, aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime ir kurti stiprias bendruomenes. Ypač daug dėmesio skirta dialogui, bendradarbiavimui ir įtraukių mokymosi erdvių kūrimui.

EAEA strategijos aptarimo metu išryškėjo kelios svarbios ateities kryptys.
Akcentuojamas glaudesnis bendradarbiavimas tarp organizacijų, šalių ir įvairių sektorių. Sudėtingi šiandienos iššūkiai reikalauja bendrų sprendimų, todėl partnerystės ir tarptautinis bendradarbiavimas tampa vis svarbesni.

Diskutuota apie būtinybę stiprinti ryšį tarp mokslinių tyrimų ir praktikos. Pabrėžta, kad mokslu grįstos žinios turi būti prieinamos praktikams, o praktinė patirtis turi prisidėti prie švietimo politikos ir tyrimų krypčių formavimo.

Svarbia kryptimi įvardytas ir suaugusiųjų švietimo matomumo didinimas. Buvo kalbama apie poreikį formuoti naują pasakojimą apie mokymąsi visą gyvenimą, pabrėžiant jo reikšmę ne tik profesiniam tobulėjimui, bet ir socialinei gerovei, pilietiškumui, demokratijai bei visuomenės atsparumui.

Ateities suaugusiųjų švietimas turi būti grindžiamas inovacijomis, tvarumo principais, žaliųjų kompetencijų ugdymu ir gebėjimu reaguoti į sparčiai kintančius visuomenės poreikius.

Varšuvoje vykusios diskusijos dar kartą patvirtino, kad Europos ateitis neatsiejama nuo mokymosi visą gyvenimą. Suaugusiųjų švietimas vis labiau suvokiamas kaip strateginė investicija į žmones, bendruomenes ir visuomenės atsparumą. Šiandien svarbu ir kurti mokymosi galimybes, ir stiprinti ryšius tarp žmonių, institucijų ir valstybių, siekiant bendro tikslo – įtraukios, demokratiškos ir atsparios Europos.

Apie konferencijos patirtį taip pat skaitykite:
Vilma Tubutienė. Nuo mokymosi prie atsparumo: Kokias žinutes europos suaugusiųjų švietimui siunčia EAEA kongresas

4.2.2 Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos naujienos

...

PARENGĖ VILIJA LUKOŠŪNENĖ

4.2.2.1 „Atsparumas ir bendruomenės kūrimas“ – EAEA 2026 metų tema

2026 metams Europos suaugusiųjų švietimo asociacija (EAEA) pasirinko temą „Atsparumas ir bendruomenės kūrimas“, pabrėždama, kad suaugusiųjų mokymasis ir švietimas prisideda prie atsparių, įtraukių ir demokratinių visuomenių kūrimo. Sparčiai kintant ekonominėms ir socialinėms aplinkybėms suaugusiųjų mokymasis ir švietimas atlieka labai svarbų vaidmenį sprendžiant švietimo ir socialinės nelygybės problemas. Jis siūlo lanksčias, įtraukias mokymosi galimybes suaugusiesiems, kuriems reikia prisitaikyti prie darbo rinkos ir visuomenės pokyčių. Suaugusiųjų švietimas ir mokymas/is ugdo ne tik įgūdžius, jis stiprina pasitikėjimą savimi, priklausymo jausmą ir gebėjimą dalyvauti bendruomenių gyvenime.

Suaugusiųjų švietimas ir mokymas/is, remdamasis solidarumu, dialogu ir bendromis vertybėmis, gali skatinti atsparumą ir stiprias bendruomenes, susiduriančias su pokyčiais. Štai kodėl EAEA 2026 m. metine tema pasirinko „Atsparumas ir bendruomenės kūrimas“.

Plačiau apie 2026 metų EAEA temą galima skaityti Introducing EAEA's 2026 Annual Theme: Resilience and Community-Building

Apie EAEA metinę temą LSŠA konferencijoje „Mokymasis – nuolatinė lobių paieška (2026 - 04 -10) kalbėjo EAEA prezidentas Lauri Tuomi pranešime „Suaugusiųjų švietimas ir mokymas/is Europos Sąjungoje".

Kvietimas įsitraukti

Metinė tema – tai kvietimas EAEA nariams plėtoti veiklas, kurios prisidėtų prie atsparumo ir bendruomenės kūrimo jų situacijose. Visus 2026 metus EAEA savo komunikacijos kanalais akcentuos su tema susijusias narių iniciatyvas.

2026 metais EAEA skelbs kasmetinį kvietimą teikti projektus ir iniciatyvas gerosios praktikos Grundtvig apdovanojimui gauti. Europos suaugusiųjų švietimo bendruomenė bus kviečiama dalytis pavyzdžiais, kaip suaugusiųjų švietimas ir mokymas/is gali padėti besimokantiesiems, esantiems pažeidžiamoje situacijoje (pvz., žemos kvalifikacijos suaugusiesiems, migrantams, vyresnio amžiaus besimokantiesiems, asmenims, nukentėjusiems nuo ekonominių permainų) ir stiprinti vietos bendruomenes.

EAEA mano, kad dalindamiesi patirtimi, mokydamiesi vieni iš kitų ir demonstruodami gerąją praktiką, Europos suaugusiųjų švietėjai gali kartu parodyti gyvybiškai svarbų suaugusiųjų mokymosi vaidmenį kuriant Europos ateitį.

Iliustracijos šaltinis: EAEA

4.2.2.2 Aktualūs politiniai EAEA dokumentai

„Erasmus+“ visiems: Europai reikia plačios suaugusiųjų mokymosi ir švietimo vizijos. EAEA pareiškimas, 2026 m. balandžio mėn.

Europos institucijos derasi dėl tolesnės daugiametės finansinės programos ir „Erasmus+“ programos ateities. EAEA yra susirūpinusi dėl pasiūlymų apriboti suaugusiųjų mokymosi ir švietimo apibrėžimą tik iki „suaugusiųjų švietimas“, nes tai gali turėti neigiamų pasekmių būsimam suaugusiųjų mokymosi ir švietimo per „Erasmus+“ programą finansavimui.

Pagrindinės rekomendacijos

- Holistinis požiūris į mokymąsi.
- Į suaugusiųjų švietimo apibrėžimą įtraukti į neprofesinį mokymąsi, kuris yra svarbus pilietiniam įsitraukimui ir asmeniniam augimui.
- Nepainioti profesinio mokymo su suaugusiųjų mokymusi ir švietimu.
- Tenkinti įvairių besimokančiųjų, tarp jų ir besimokančiųjų su negalia ir specialiaisiais mokymosi poreikiais, vyresnio amžiaus besimokančiųjų, izoliuotų besimokančiųjų ir kitų, poreikius.
- Išlaikyti mobilumo programas aktyvias mokymuisi ir asmeniniam tobulėjimui.
- Integruoti tvarumą į mokymąsi.

Europos švietimo sistemų ir darbo rinkų suartinimas pasitelkiant stiprią įgūdžių perkeliamumo iniciatyvą. EAEA pareiškimas, 2026 m. balandžio mėn.

EAEA palankiai vertina naująją įgūdžių perkeliamumo iniciatyvą, deda dideles viltis į suaugusiųjų besimokančiųjų ateitį visoje Europoje. EAEA dalyvavo atvirose viešose konsultacijose, kad pateiktų savo nuomonę apie šią svarbią iniciatyvą.

Pagrindinės pagalbinės priemonės

- Įgūdžių patvirtinimo ir pripažinimo sistemų sąveika ir „bendra kalba“ (kelios kalbos), kad būtų galima atstovauti ir atitinkamai patvirtinti įgūdžius bei kompetencijas.
- Įgūdžių, įskaitant visas atitinkamas suinteresuotąsias šalis, atstovavimas taikant lankstų ir į realų pasaulį orientuotą požiūrį.
- Švietimo sektoriaus paslaugų teikėjų, mokymosi kūrėjų ir pedagogų tarpusavio mokymasis ir gebėjimų stiprinimas taip pat yra labai svarbūs kvalifikacijų sistemoms, įgūdžių ir kompetencijų struktūroms ir į mokymosi rezultatus orientuotam dizainui.
- Įgūdžių patvirtinimo ir pripažinimo tyrimai. Išsamius duomenis ir įžvalgas apie procesus ir rezultatus, susijusius su įgūdžių ir kompetencijų pripažinimu ir patvirtinimu, turi pateikti atitinkamos aukštojo mokslo įstaigos, suaugusiųjų ir mokymosi visą gyvenimą tyrimų įstaigos ir teminės švietimo srities įstaigos instituciniu lygmeniu.

4.3 „Epale“ bendruomenės naujienos

...

PARENGĖ VILIJA LUKOŠŪNIENĖ
„EPALE“ EKSPERTĖ LIETUVOJE

4.3.1 „Įgūdžiai kokybiškam darbui ir gyvenimui“ – teminė 2026 metų kryptis

2026 metų teminės krypties vizija yra plati, apima ne tik tradiciškai suprantamus pagrindinius įgūdžius - skaityti, rašyti, skaičiuoti ar atlikti elementarius veiksmus, reikalingus darbui. Šiandienos pagrindiniai įgūdžiai apima raštingumą, matematikos ir gamtos mokslų įgūdžius, skaitmeninį raštingumą ir pilietiškumo įgūdžius kaip tarpusavyje susijusius gebėjimus, suteikiančius žmonėms galimybę visapusiškai dalyvauti darbe, pilietiniame gyvenime ir asmeniniame tobulėjime.

Pagrindinės krypties „Įgūdžiai kokybiškam darbui ir gyvenimui“ temos, kuriomis galime teikti turinį „Epale“ bendruomenei:

Pagrindinių įgūdžių, kaip mokymosi visą gyvenimą pagrindo, skatinimas.

Gvildenant šią temą kviečiama parodyti, kaip raštingumas, skaičiavimo ir matematikos įgūdžiai, skaitmeniniai įgūdžiai ir pilietiškumo įgūdžiai sudaro pagrindą platesnėms kompetencijoms, tokioms kaip finansinis raštingumas, kritinis mąstymas ir atsparumas.

Bendruomenės mokymosi aplinkų kūrimas ir stiprinimas.

Pristatykime novatoriškas, įtraukias ir vietos bendruomenėje įsitvirtinusias mokymosi erdves, kurias bendradarbiaudamos sukuria savivaldybės, pilietinė visuomenė, užimtumo tarnybos. Svarbus vaidmuo tenka suauguiųjų švietėjams, kurie taikydami dalyvavimo ir lankstumo principus įtraukia suaugusiuosius į mokymąsi ir bendruomeninę veiklą.

Motyvacijos ir įsitraukimo į mokymąsi skatinimas.

Viešinkime, kaip šalinamos mokymosi kliūtys, pvz, pasitikėjimo savimi trūkumas ir neigiama mokymosi patirtis, suaugusiųjų mokymesi taikant lanksčius, interesais pagrįstus metodus, ugdančius besimokančiojo autonomiją.

Suaugusiųjų švietimo specialistų profesionalizavimas.

Norint pasiekti skirtingus besimokančiuosius netradicinėse aplinkose, reikia kvalifikuotų specialistų, turinčių pedagoginių, skaitmeninių ir tarpkultūrinių kompetencijų. Ieškokime tokių andragogų savo bendruomenėse ir viešinkime jų veiklos pavyzdžius. Rašykime, kaip mes patys ir mūsų kolegos stiprina profesines, bendrąsias ir asmenines kompetencijas.

4.3.2 Epale bendruomenė kviečia

Tapti „Epale“ sekėju(-a) Linkedin socialiniame tinkle!

Sekti „Epale“ kampelio naujienas ir susitikimų įrašus!

Epale kampelis (EPALE Corner) yra specialus internetinių seminarų (vebinarų) ciklas, kurį rengia EPALE (Europos suaugusiųjų švietimo platformos) palaikymo komanda. Šios praktinės, valandos trukmės sesijos sukurtos tam, kad padėtų švietėjams geriau išnaudoti platformos galimybes. Pagrindiniai šių renginių akcentai ir nauda:

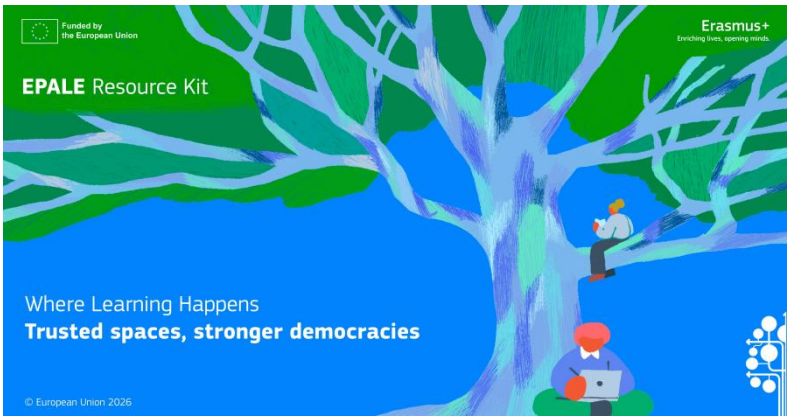
- *Praktinis gidas:* mokomasi naudotis „EU Login“, naviguoti platformoje bei efektyviai kurti ir publikuoti turinį naudojant naująją formą.
- *Tiesioginis ryšys:* galimybė tiesiogiai užduoti klausimus EPALE palaikymo komandai atviroje klausimų ir atsakymų (Q&A) sesijoje.
- *Naujų funkcijų apžvalga:* pristatomi nauji įrankiai, skirti bendradarbiauti ir dalintis darbais su Europos suaugusiųjų mokymosi bendruomene.

Informacija apie „Epale“ kampelio datas ir temas skelbiama „Epale“ Naujienų skiltyje https://epale.ec.europa.eu/lt/newsroom ir paskyroje „Facebook“ Suaugusiųjų švietėjų profesionalų bendruomenė https://www.facebook.com/EPALE.LT/

Skaityti „Epale“ išteklių rinkinius:

„Už įgūdžių trūkumo ribų“, skirtą norintiems kompleksiškai spręsti žemo raštingumo problemas. Rinkinyje daugiausia dėmesio skiriama šių metų „Epale“ temai „Įgūdžiai kokybiškam darbui ir gyvenimui“. Jame pagrindinių įgūdžių apibrėžimas išplečiamas ne tik raštingumo ir skaičiavimo, bet ir skaitmeninio raštingumo, mokslo bei pilietiškumo srityse. Jame pabrėžiama, kad bendruomeninė mokymosi aplinka yra pasitikėjimo erdvės, ne tik mokymosi vietos.

„Kur vyksta mokymasis“, kuriame nagrinėjamos erdvės, santykiai ir sąlygos, suteikiančios galimybes mokytis. Tai nėra tradicine prasme suprantamas geriausios praktikos išteklių rinkinys, bet tai rinkinys, kuriame aptariama, kaip atrodo suaugusiųjų mokymasis, kai jis prasideda nuo to, kur žmonės iš tikrųjų yra ir kodėl 2026 m. tas pradinis taškas tampa svarbesnis nei bet kada anksčiau.

Gauti „Epale“ ženklelius. Bendruomenės nariai kviečiami aktyviai dalyvauti veikloje ir gauti „Epale“ ženklelius, kurie skiriami už indėlį į platformos plėtojimą. „Epale“ ženklelis – pripažinimo ženklas! Kaip jį gauti žiūrėkite vaizdo įrašą skilties „Mano bendruomenė” polapyje **„**Užsidirbkite „Epale" ženklelį**”.**

Savišvieta

LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ASOCIACIJOS LEIDINYS

2026/1

LIETUVOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ASOCIACIJA